БЎКАЛИК МЕХАНИЗАТОРЛАР ЕНГ ШИМАРДИ

Бу йил Бўка далаларида 1.000 та „зангори кема“ ишлайди, йиллик план 30-35 иш кунида бажарилади.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР, БЎКАЛИК АЗАМАТЛАР САФИГА ҚЎШИЛИНГ. **Йиғим-теримни қисқа вақт ичида уюшқоқлик билан ўтказиш учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилсин.**

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 167 (3139). | Жума, 27 август 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ДАСТЛАБКИ ТОННАЛАР

Деҳқоннинг кайфи чоғ — «оқ олтин» дурдоналари пишиб етилди! У пахта хирмонлари қад кўтарадиган бу олтин дамларни йил бўйи орзиқиб кутди. Мана энди ғўза тупларида шиғил-шиғил битган ҳосилнинг дастлабки тонналари аста-секин эл хирмонини обод қиляпти...

Орджоникидзе районидаги «Правда» колхозининг серҳосил далалари... Бу далаларда ёз бўйи тер тўкиб меҳнат қилган азамат деҳқонлар областимизда биринчи бўлиб пахта йиғим-теримига киришиб кетдилар. Уста пахтакор Нуриддин Валиев бошлиқ бригада аъзолари бундан икки кун муқаддам қуёш уфқдан кўтарилар-кўтарилмас пахта пайкалларига отланишди. Чевар теримчилар шу долзарб мавсумнинг дастлабки дамлариданоқ ишга астойдил киришиб кетишди. Ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олган теримчилар дастлабки соатларданоқ ҳамкасабаларига ўрнак кўрсата бошлашди. «Мавсум охиригача хирмонга 15 минг килограмм пахта тўкаман» деб аҳду-паймон қилган Хатира Исмоилова ана шундай чеварларнинг биридир. Сиз кўриб турган суратда колхоз партия ташкилотининг секретари А. Қурбонов (ўнгда) ва бригадир Н. Валиев ўртоқлар Хатирани «оқ олтин»нинг дастлабки мисқоллари билан табриклашмоқда.

Шу бригада пахтазорида бўлганимизда Нуриддин ака бизга мана бу гапларни айтиб берди:

— Бу йил 135 гектар ерда деҳқончилик қилдик. Чигитнинг эртапишар С-47-27 навини экканмиз. Деҳқонларимиз парваришни ўрнига қўйганликлари туфайли пахтани бултургига нисбатан анча барвақт пишириб олдик. Мана кўриб турибсизларки, теримга ҳам анча барвақт киришдик. Илгари «34 центнердан хирмон кўтарамиз» деб ваъда берган эдик. Ҳосилимиз пишгач бундоқ чамалаб кўрсак, бемалол 40 центнерни ҳам қоплай олади. Шунинг учун мажбуриятимизни ҳам 40 центнер қилиб ўзгартирдик.

Ҳа, бригадир бу гапларни шунчаки айтгани йўқ. Пайкалда ҳар бир қарич ерда, ҳар туп ғўзада, ҳар бир чаноқда етишган «оқ олтин» 40 центнернинг дарагини бериб турибди. Ҳозир ҳар туп ғўзада 10—12 тадан чаноқ лўппи-лўппи бўлиб очилган.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тўхта Абдуллаева бошлиқ юқори ҳосилли бригада даласига ўтдик. Бу ерда 75 гектар пахта майдони бор. Деҳқонлар 40 центнерлик маррани кўзлашаяпти.

— Биз механизаторларимиздан Рашид Аширматов, Ҳаким Туёқов, сувчиларимиздан Файзи Валиев ва Абдукарим Каримов ўртоқлардан беҳад миннатдормиз, — дейди Тўхта Абдуллаева, — уларнинг фидокорликлари туфайли пахтани эрта пиширдик, йиғим-теримни 25 августданоқ бошлаб юбордик.

Пайкалма-пайкал кезиб, «оқ олтин»нинг дастлабки тонналарини жадал териб олаётган колхозчиларнинг ишларини кузатдик. Ҳаммасининг чеҳрасида табассум, билагидан ғайрат ўти чақнаб турибди...

Колхоз коллективи йиғим-терим кампаниясини намунали ўтказиш учун анча барвақт тараддуд кўра бошлаган эди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу масъулиятли мавсумни уюшқоқлик билан ўтказиш мақсадида бир қатор зарур чора-тадбирларни амалга ошираяпти. Бу тадбирларнинг энг муҳими — кишиларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш. Маълумки, социалистик мусобақа ҳар қандай ишнинг ҳам суръатини, ҳам сифатини оширишда катта куч бўлиб ҳисобланади. Колхоздагилар ана шуни назарда тутиб, йиғим-терим даврида ҳам худди ғўза парвариши давридаги каби социалистик мусобақани энг авж олдиришга аҳд қилдилар.

Хўжаликнинг «оқ олтин» миришкорлари пахта тайёрлаш йиллик планини 8 октябрдан кечикмасдан бажаришга қатъий аҳд қилишган.

А. ПАЛЕХОВ.
Автор фотоси.

БЎКА РАЙОН КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИНИНГ ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН

ТАДБИРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Тошкент область Бўка районн колхоз ва совхозларининг пахтани машинада теришни ташкил этиш юзасидан белгилаган тадбирларини кўриб чиқди ва бу йил машиналар билан 36 минг тонна ёки планлаштирилган ҳосилнинг 60 процентини териш, шу асосда пахта тайёрлаш планининг бажарилишини 30—35 иш кунида таъминлаш бўйича олган мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетларига бўкаликларнинг тадбирлари ва мажбуриятларини колхозлар ва совхозларда, район қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармалари ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаларида кенг муҳокама қилинишини ташкил этиш ҳамда пахта териш техникасидан юксак унум билан фойдаланиш пахта теримини механизациялашни ҳар томонлама кучайтириш учун механизаторлар ўртасида социалистик мусобақани кенг йўлга қўйиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасига, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетига Бўка районининг колхоз ва совхозларига белгиланган тадбирлар ва қабул қилинган мажбуриятларни бажаришда зарур ёрдам кўрсатиш мажбурияти юклатилди.

Бўка районининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг якунловчи йилида етиштириладиган пахтанинг миқдорини контроль рақамларда белгиланганига нисбатан 9800 тонна кўпайтиришга ва 1965 йили Ватанга 68200 тонна пахта беришга қарор қилдилар. Бу масъулиятли мажбуриятни колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва районнинг барча меҳнаткашлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан мустаҳкамладилар. Об-ҳаво шароити мураккаб келганлиги, сув камчил бўлганлиги, қишлоқ хўжалик зараркунандалари анча кўп тарқалганлигига қарамай пахтакорлар мўл ҳосил етиштирдилар. Район қишлоқ хўжалик ходимлари бугунги кунда пахта етиштириш соҳасидаги қийинчиликлар эндиликда орқада қолди, ҳозир мўл-кўл пахта учун курашнинг ҳал қилувчи босқичи, йиғим-терим мавсуми бошланди, деб фахр билан айта оладилар.

Мамлакатга номигагина пахта эмас, балки яхши сифатли пахта зарур. Шу сабабли йиғим теримни ўз вақтида ўтказиш, ҳосилнинг юқори сифатли бўлишини таъминлаш керак.

Куз даврида об-ҳаво шароити ноқулай келиши кутилаётганлиги, шунингдек район ишчи кучи билан етарли миқдорда таъминланмаганлигини ҳисобга олиб, биз йиғим-теримни қисқа муддатда ўтказишга, пахта теримини максимал даражада механизациялашга қарор қилдик. Механизация ҳосилни қисқа муддатда, илиқ-иссиқ кунларда йиғиб-териб олиш, нобудгарчиликка йўл қўймаслик, қўл меҳнати сарфини қисқартириш ва пахта далаларини шудгорлаш учун ҳосилдан бўшатиб олиш имконини беради.

Бизнинг етти йилликнинг якунловчи йилидаги марромиз планнинг 30—35 иш кунида бажарилишини таъминлашдан, машинада териладиган пахтанинг миқдорини ҳосилнинг 60 процентигача етказишдан иборат.

Шу мақсадда районда қуйидаги тадбирлар амалга оширилди ва оширилмоқда:

Пахта териш техникасини тайёрлаш тугалланай деб қолди. Колхоз ва совхозларда 720 та пахта териш машинаси бор эди. Бу йил давлат район хўжаликларига янги техника сотиб олиш учун кредит ажратиб, катта ёрдам берди. Колхоз ва совхозлар шу ҳисобдан ҳозирнинг ўзидаёқ 226 та пахта териш машинаси сотиб олдилар. Терим бошлангунча яна 73 та машина сотиб олинади. 130 та кўрак юлиш машинасини тайёрлаш тугалланмоқда. Транспорт ва пахта ортиш воситалари тахт қилиняпти. Бу йил 50 та подборщик ишлатилади.

Пахта териш машиналарининг икки сменада ишлашини таъминлаш учун районда 1300 механик-ҳайдовчи тайёрланди. Пахтани машина билан териш бошлангунча яна 200 га яқин механик-ҳайдовчи тайёрланади. Машиналарнинг икки сменада ишлаши учун етишмайдиган механик-ҳайдовчилар Олмалиқ, Оҳангарон шаҳарлари ва республика пойтахтидаги Киров районининг бўкаликларга оталик қилаётган корхоналари ва ташкилотларидан келишади.

Машина теримининг муваффақияти кўп жиҳатдан пахта далаларини ўз вақтида тайёрлаш ва ғўза баргини тўктириш ишлари юқори сифатли ўтказилишига боғлиқдир. Ҳозир районда далаларни бегона ўтлардан тозалаш тугалланмоқда. Дефолиацияни ўтказиш учун олдиндан ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган эди ва бу иш 25 августда бошланди. Самолётларнинг учиб-қўниши учун майдончалар тайёрланди ва уларга самолётлар жойлаштирилди. Самолётларнинг экипажларига ёрдам бериш учун 80 сигналчи зарур миқдордаги ишчилар тайёрланди.

Ҳар бир хўжаликда пахтанинг етилиш ва очилиш муддатлари ҳисобга олинган ҳолда дефолиацияни ўтказиш графиклари тузиб чиқилди. Умуман район бўйича 20 кун ичида, яъни 15 сентябргача 40 минг гектар майдондаги ғўзанинг барги тўктирилади. Бу ишнинг биринчи босқичида (25 августдан 5 сентябргача) 11 минг гектар майдондаги С-47, 27 навли тезпишар ғўзага, иккинчи босқичида эса (1 сентябрдан 12 сентябргача) 108-Ф навли ғўзага дори сепилади. Умуман мавжуд 33,5 минг гектар майдоннинг 30 минг гектарида дефолиация ўтказилади.

Ҳозирги вақтда пахтаси машина билан териладиган пайкалларда агрегатлар қайтадиган жойлар тайёрлашга алоҳида эътибор беріляпти. Бу ишга 50 ОТН, 41 бульдозер, 12 грейдер, зарур миқдорда десикантлар ажратилди.

Бу ишларнинг ҳаммаси графикда белгиланган муддатларда ўтказилиши пахтани машинада теришга 10—12 сентябрда оммавий равишда киришиш имконини беради.

Техникадан юқори унум билан фойдаланиш, унинг бекор туришини минимум даражагача қисқартириш учун зарур миқдордаги запас қисмлар ва 50 механик ҳамда слесарга эга бўлган 25 та кўчма ремонт устахонаси пахта териш машиналарига техника хизмати кўрсатиб туради. «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг устахонаси ҳузурида машина терими бошлангунига қадар даладан келган шошилинч заказларни бажарувчи участкалар ташкил этилади.

Механик-ҳайдовчиларни рағбатлантириш мақсадида пахтани машина билан териш муддатлари ва сифатига қараб меҳнатга қўшимча ҳақ тўлаш йўлга қўйилади.

Уларга зарур маданий-маиший шароитлар яратиб берилади.

Район партия ташкилоти механизаторларнинг социалистик мусобақаси кенг авж олдирилишини таъминлайди. Агитация ишининг ҳамма формаларидан фойдаланилиб, машина терими илғорларининг тажрибаси кенг оммалаштирилади. Терим агрегатлари экипажларининг иш натижаси кун сайин якунлаб борилади. Энг яхши экипажларга ҳар беш кунда кўчма вимпеллар топширилади ва мукофот берилади.

Бу йил район хўжаликлари пахта етиштириш ва ҳосил йиғим-теримини комплекс механизациялаш йўлида олға томон янги қадам қўйдилар. Агар 1963 йили пахта териш кампанияси 83 иш кунига чўзилган ва машиналар билан ҳосилнинг фақат 24 проценти терилган, 1964 йили терим кампанияси 42 кунда тамомланган ва ҳосилнинг 39 проценти машиналар билан териб олинган бўлса, бу йил колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари пахта тайёрлаш планини 30—35 иш кунида бажариш ва машиналар билан камида 36 минг тонна ёки план бўйича давлатга топшириладиган пахтанинг 60 процентини териш мажбуриятини олдилар.

Район хўжаликлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, машина терими бўйича қуйидаги кўрсаткичларга эришишни мўлжалламоқдалар: «Ленин йўли», Свердлов номли, «Коммунизм», Мичурин номли колхозлар, «Қўқорол» совхозида пахтанинг 70—75 проценти, «Бўка» совхози, «Партия XX съезди», Жамбул номли, Ильич номли колхозларда етиштирилган ҳосилнинг 65—70 проценти машиналарда терилади.

Райондаги бошқа хўжаликларнинг коллективлари ҳам машина терими юзасидан оширилган мажбуриятлар олдилар.

Ўтган йили энг яхши кўрсаткичларга эришган кўпчилик механик-ҳайдовчилар бу йил топшириқни 25—30 иш кунида бажаришни мўлжалламоқдалар. Звено бошлиғи бўлган механик-ҳайдовчилар «Коммунизм» колхозидан Х. Усмонов мавсумда 165 тонна, шу колхоздан С. Ҳасанов ва О. Шодмонов 175 тоннадан, Тельман номли колхоздан Ғ. Абдураимов 160 тонна, Мичурин номли колхоздан А. Земель 120 тонна, «Бўка» совхозидан А. Ўрозбоев 120 тонна, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан И. Муртазоев 120 тонна пахта теришга сўз беришди.

Бўка районининг меҳнаткашлари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажариб, республика меҳнаткашларининг 3 миллион 650 минг тонна Ўзбекистон пахтаси учун олиб бораётган курашга муносиб ҳисса қўшадилар.

СОВЕТ-КОНГО ҚЎШМА АХБОРОТИ

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Конго (Браззавиль) Республикасининг президенти, Миллий революцион ҳаракат партиясининг бош секретари Альфонс Массамба-Деба ва Конго Республикасининг унга ҳамроҳ бўлган давлат ва партия арбоблари 1965 йил 17 августдан 25 августгача расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлдилар.

Конго Республикасининг президенти СССР Олий Совети Президиумининг раиси А. И. Микоян билан учрашиб суҳбат қилди. У, СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин ҳузурида бўлди ва у билан суҳбат қилди.

Самимий ва дўстона ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатларда энг муҳим халқаро проблемалар юзасидан, шунингдек Совет-Конго муносабатларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

Инсониятни янги жаҳон уруши хавфидан халос қилиш ва халқларнинг хавфсизлигини таъминлаш, ўз озодлиги учун курашаётган халқларни қўллаб-қувватлаш йўлида бундан буён ҳам зўр бериб ҳаракат қилиш зарур эканлиги тўғрисида ҳар иккала томоннинг фикри бир хил эканлиги таъкидланди.

Совет Иттифоқи ва Конго Республикасининг халқлари Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши билан бирдам эканликларини билдирадилар. Ҳар иккала мамлакатнинг халқлари Вьетнам халқига қарши қилинаётган агрессияни қатъиян қоралайдилар.

Ҳар иккала томон Жанубий Африка Республикасидаги апартеид сиёсатини ва Жанубий Родезиядаги ирқий камситиш режимини қатъиян қоралайдилар ва ўз миллий озодлиги учун курашаётган Жанубий Родезия халқи билан тамомила бирдам эканликларини билдирадилар, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг барча мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги декларациясини тезликда ва тўла равишда амалга ошириш зарур эканлигини таъкидлайдилар.

Ахборотда яна бундай дейилади: Африка ва Осиё мамлакатларининг халқаро муносабатлардаги роли ўсганлиги сабабли, Конго томони Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосий органларида бу мамлакатлардан вакиллар бўлишини таъминлашни Совет ҳукумати ёқлаб чиқаётганлигини мамнуният билан қайд қилди.

Совет томони Африка халқларининг озодлик ва мустақилликни мустаҳкамлаш учун олиб бораётган курашларида бирлик ва бирдамликка интилиш каби олижаноб ҳаракатини қўллаб-қувватлаб, Африка Бирлиги Ташкилотининг тузилишига юксак баҳо бераётганлигини ва Африка давлатларининг эркин миллий тараққиёти манфаатлари йўлида улар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришда бу ташкилотнинг муваффақиятларга эришувини истаётганлигини айтди. Шу муносабат билан Совет томони Конго Республикасининг Африка Бирлиги Ташкилотини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларини табриклади. Совет томони Конго (Браззавиль) Республикасининг тинчликсеварлик сиёсатига, блокларга қўшилмаслик ва тинчликка интилаётган барча давлатлар билан дўстлик сиёсатига юксак баҳо беради ва Конго халқи ҳамда унинг раҳбарларининг Конго Республикаси мустақиллигини мустаҳкамлашга, миллий экономика ва маданиятни ривожлантиришга қаратилган ҳаракатларига самимий хайрихоҳлик туйғулари билан қарайди.

Ҳар иккала томон Совет-Конго муносабатларини янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилиб, Конго Республикасида миллий революция ғалаба қилганидан кейин бу муносабатлар ҳар томонлама ривожланди, деб қайд қилдилар. Томонлар Совет Иттифоқи билан Конго (Браззавиль) Республикаси ўртасида ўрнатилган дўстона муносабатларни ва ҳамкорликни бундан буён янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга тайёр эканликларини билдирдилар.

Томонлар, дейилади ахборотнинг охирида, Конго Республикаси президенти Массамба-Дебанинг Совет Иттифоқига қилган визити, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтираётган масалалар юзасидан фикрлашиб олинганлиги Совет Иттифоқи билан Конго Республикаси ўртасидаги дўстона муносабатларни ва самарали ҳамкорликни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирдилар. (ТАСС).

СОВЕТ-ВЬЕТНАМ ДЎСТЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН МИТИНГ

Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси делегациясининг СССРда бўлиши муносабати билан 26 августда Кремль театрида Совет-Вьетнам дўстлигига бағишланган митинг бўлди.

Митингда Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси Доимий комитети раисининг ўринбосари Хоанг Ван Хоан бошчилигидаги Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси делегациясининг аъзолари, Вьетнам Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Нгуен Ван Кинь, Жанубий Вьетнамни озод қилиш Миллий фронтининг СССРдаги доимий ваколатхонаси бошлиғи Данг Куанг Минь қатнашдилар. Бу ерда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. А. Мюрисеп, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Я. В. Пейве, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, партия, касаба союз ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари ҳам бор эди.

Москва Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Е. Т. Самодаев митингни оча туриб, пойтахт аҳолиси номидан вьетнам халқига қардошлик саломини топширди.

Совет-Вьетнам дўстлиги жамияти правлениеси раисининг ўринбосари В. Вавилина, биринчи давлат подшипник заводининг шлифовкачиси, коммунистик меҳнат зарбдори И. Дрюков, врач Е. Низовцева сўзга чиқиб, қардош вьетнам халқининг вакилларини қизғин табрикладилар ва вьетнам халқининг америка агрессорларига қарши олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини билдирдилар.

Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси делегацияси бошлиғи Хоанг Ван Хоаннинг нутқини митинг қатнашчилари қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар. (ТАСС).

ПАРТИЯВИЙ ИШНИНГ КЎЗГУСИ

Партия сафининг ўсиши бошланғич партия ташкилоти фаолиятини акс эттирувчи кўзгудир. Фабрикамиздаги барча коммунистлар ташкилотимизни илғор, меҳнатсевар, ватанпарвар ёшлар ҳисобига ўстиришга катта аҳамият бериб келмоқдалар.

Ёшларни партияга қабул қилиш кўп меҳнат талаб қиладиган мураккаб ишдир. Уларни сиёсий ва маънавий жиҳатдан чиниқтириш, Ленин партияси сафига лойиқ кишилар қилиб тайёрлаш қунт ва чидам билан ишлашни талаб этади. Шунинг учун ҳам КПСС Уставида партияга қабул қилинувчиларга тавсиянома берадиган коммунист у билан камида бир йил бирга ишлаб, синаган бўлиши кераклиги уқтирилган.

Ана шундай ташкилий ишларни пухта олиб бораётганлигимиз натижасида шу йилнинг ўзида илғор йигит-қизлардан етти киши партия сафига, беш киши кандидатликка қабул қилинди.

Коллективимизнинг кўп қисмини хотин-қизлар ташкил этади. Ташкилотимиздаги 72 коммунистдан 57 киши аёллардир. Улар коммунистик мўл-кўлчиликни яратишда барчага ўрнак бўлиб меҳнат қилмоқдалар. Партия аъзоси деган юксак номни шараф билан оқлаётирлар. Коммунистлар бош бўлган бригада ва цехларимиз ишлаб чиқариш планларини ортиғи билан адо этаяптилар. Бу бригада ва цехлар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар сифати юқори баҳоланяпти. Хотин-қиз коммунистлар жа-

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

моат ишларини олиб боришда ҳам партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Коммунист З. Ҳакимжонovани фабрикамизда танимайдиган киши йўқ. У — агитатор. Бу серғайрат коммунистни кўпинча ишчилар даврасида жонли суҳбатлар ўтказиб турганида кўрасиз. Ахлоқий, сиёсий темаларда лекциялар ўқиб туради. Унинг тили равон, суҳбати юракка етиб боради. Коллектив орасида партиямиз сиёсатини тарғиб этишда, олам янгиликларини айтиб беришда маҳорати зўр.

З. Шомуродова, О. Юсупова каби коммунист аёлларнинг атеистик темалардаги доклад ва суҳбатлари жуда жонли ўтади. Бу аёллар дин ва унинг зарарли оқибати, ҳаётнинг ташкил топиши, янги коммунистик одатларнинг истиқболи каби ҳар хил мавзуларда лекциялар ўқишади.

Ҳали ҳам айрим аёлларимиз онгида эскилик сарқитлари сақланиб келмоқда. Ана шу иллатлардан кишиларимизнинг онгини тозалашда, уларни жамоат ишларига жалб этишда коммунист агитаторларнинг самарали улуши бор.

Коммунист — янгилик жарчиси, меҳнат унумдорлигини оширувчи, ишчиларни оғир қўл меҳнатидан озод этувчи ихтирочи — кашфиёт эгаси ҳамдир. Кўпгина ихтирочи партия аъзолари тикувчилик техникасини такомиллаштиришяпти, ишлаб чиқаришга янгилик киритиш орқали қўл меҳнатини енгиллаштиришяпти.

Коммунист Р. Хўжаева бошлиқ хотин-қизлар совети мунтазам ишлаб турибди. 9 аъзодан иборат бу совет ишчи аёллар билан ҳамнафас, фабриканинг ҳар бир ишчисининг юриш-туриши, иш фаолияти, уй шароити совет аъзолари эътиборида.

Т. Абдусаматова охирги пайтларда бўлар-бўлмасга жаҳли чиқадиган, ишга совуққонлик билан қарайдиган бўлиб қолди. Ўзи хафа кўринарди. Буни сезиб юрган кекса коммунист — смена мастери З. Шомуродова хотин-қизлар советининг навбатдаги йиғилишида бу ҳақда гапирди. Текшириб кўришса Т. Абдусаматова умр йўлдоши билан хафалашиб, иш ажралишга келиб тўхтабди. Шу куниёқ совет аъзолари Туҳфанинг уйига бориб эр-хотинни яраштириб қайтишди. Эндиликда Туҳфа совет аъзоларидан миннатдор. Айниқса З. Шомуродовага унинг ҳурмати чексиз.

— Партия ташкилоти фабрикада ёшларни тарбиялашда ана шу ишчан коммунистларга суянмоқда. Шулар мисолида ёш коммунистлар тарбияланмоқда. Ишчи-ёшларнинг кўп қисми ўқишга жалб этилган. Фабрика қошида ишдан ажралмаган ҳолда ўқиладиган 10-синф ташкил этилган. Ўқиш икки сменада олиб борилади. Фабрикада 15 олий ва 26 ўрта маълумотли мутахассис ишлайди. 460 ишчи ва хизматчи ўрта мактаб маълумотига эга. Шу йили 60 ишчи олий ўқув юртларига кириш истагини билдирган.

Фабрикамизда партия сафларининг ўсаётганлиги ишимизга ижобий таъсир кўрсатяпти. Партия ташкилотларининг сафларига ёш, ғайратли кишилар қўшилиши тарбиявий-сиёсий ишларни янада яхшилаш имконини бераётир.

Эндиги вазифаларимиз партия сафларини янада кенгайтириш ва айниқса партия аъзолигига кандидат бўлиб кирган кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашдан иборатдир.

Д. ЮСУПОВ,

Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси партия ташкилотининг секретари.

Сиз суратда кўриб турган бу икки ёш — Рустам Усканов ва Матлуба Низомиддиновалар энергетика бўйича давлат конструкторлик бюроси Чирчиқ филиалининг ишчан конструктор ходимларидан. Улар топширилган ишни ҳар доим ўз вақтида ва сифатли қилиб бажаришга одатланишган. Шу кунларда Чирчиқ трансформатор заводи ишлаб чиқариш қувватини ошириш билан боғлиқ бўлган масалалар устида ишламоқдалар. Суратда: ўртоқ Р. Усканов ва М. Низомиддинова ўртоқлар иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

ҲОСИЛНИНГ УЧДАН ИККИ ҚИСМИ МАШИНА БИЛАН ТЕРИЛАДИ

ГУЛИСТОН, (ЎзТАГ). Мирзачўлдаги Ленин номли совхознинг механизаторлари ўз олдиларига даладаги ҳосилнинг учдан икки қисмини машинада териб олиш вазифасини қўйдилар. Устахоналарда қизғин иш кечаю-кундуз давом этаётир. Сўнгги терим агрегатлари ремонтдан чиқарилмоқда. Кўп ўтмай, юздан ортиқ пахта териш машиналари, кўрак тозалаш машиналари ҳам тайёр қилиб қўйилди. Пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган прицепларнинг ҳаммаси ремонтдан чиқарилди.

Пахтани машинада теришда юқори кўрсаткичларга эришган илғор бўлимлар ва бригадаларнинг коллективларига кўчма Қизил байроқлар топширилади, мукофотлар берилади.

ИШ ЯХШИ БОШЛАНДИ

ТЕРМИЗ, (ЎзТАГ). Сурхондарё областидаги илғор колхозлар республикада биринчи бўлиб пахтани оралатиб теришга киришганликлари хабар қилинган эди. Теримчиларнинг биринчи кундаги иш натижалари қандай?

Шеробод районидаги Ленин номли колхоз аъзоларидан А. Тангирова, Ҳ. Қиличева ва И. Муҳамадиева кечгача хирмонга 30-40 килограммдан юқори сорт пахта топширдилар. Кўҳитанг тоғи этагида жойлашган «Партия XXII съезди» колхозининг шартли суғориладиган ерларида эса, ҳар бир теримчининг ўртача терган пахтаси 25 килограмм бўлди. Бу эса, дастлабки кундаги қувончли рақамлардир.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН МАКТАБЛАРИ УЧУН

НУКУС, (ЎзТАГ). «Қорақалпоғистон» нашриёти янги ўқув йили олдидан қорақалпоқ тилида 45 номдаги дарслик босиб чиқарди.

Автоном республикадаги таниқли олим ва тажрибали педагоглар шу дарсликларнинг кўпини ёздилар ва тuздилар. Филология фанлари доктори И. Т. Сагитов, Нукусдаги Киров номли ўрта мактабнинг директори П. Силашев олтинчи синф учун қорақалпоқ адабиёти хрестоматиясини тайёрладилар. Педагогика фанлари кандидати Н. Ўримбоев ва педагогика институтининг доценти К. Бердимуратов рус тилида ўқитиладиган учинчи ва тўртинчи синфлар учун қорақалпоқ тили дарслигини, Тақиятош мактаб интернатининг ўқитувчиси У. Оллониёзов Қорақалпоғистон мактабларининг учинчи синфи учун рус тили дарслигини ёзди.

Янги дарсликлар автоном республиканинг шаҳар ва районларига, энг узоқ жойлардаги овуллар ва яйловларга юборилди.

ҲАВАСКОР АРТИСТЛАРГА МУКОФОТЛАР

Театр афишаларида энг яхши ҳаваскор коллективларнинг премьералари тўғрисидаги хабарларни тез-тез ўқиб турамиз. Ана шу коллективлар ижодий муваффақиятлари учун халқ театрлари номини олишга сазовор бўлдилар. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда ўттиздан ортиқ шундай театр бор. Уларнинг кўплари ишчи клублари ва маданият саройларидагина эмас, балки профессионал артистлар асосий ролларни бажарадиган театр саҳналарида ҳам ўз маҳоратларини кўрсатмоқдалар.

Яқинда халқ театрларининг ижодий ҳисоботлари уюштирилди.

Ҳаваскорлик коллективларини ривожлантиришда актив қатнашганликлари учун Тошкент медиклари клуби халқ опера театрининг бадиий раҳбари А. Ф. Киктева, шу клубнинг директори Л. С. Агибалова, «Ташсельмаш» заводи халқ театрининг бадиий раҳбари П. И. Мироненко, Самарқанддаги суперфосфат заводи маданият саройи халқ театрининг бадиий раҳбари К. Д. Бережной Ўзбекистон касаба союзлари республика советининг Фахрий ёрлиқлари ва қимматли совғалар билан мукофотландилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ОЛТИНИ

Ўзбекистон Республикаси территориясида олтинга бой бўлган янги майдонлар топилди. Мамлакатнинг олтинга бой районларини чорак асрдан кўпроқ вақтдан бери ўрганаётган москвалик олим, геология-минералогия фанлари доктори Н. Петровская ТАСС мухбирига бундай деди:

— Олимлар ва геологлар Ўзбекистонда соф ҳолда топилаётган олтинга доир қимматли материал тўплаганлар. Кенг қидириш ишлари олиб бориш натижасида республиканинг рудали районларида олтин чиқадиган жойлар борлигини аниқлашга муваффақ бўлинди. Бу районлар Уралда олтин чиқадиган кенг зоналарга эга бўлган рудали катта районнинг шарқи-жанубдаги давоми деб фараз қилиш мумкин.

Ўзбекистоннинг ғарбий қисмида олтин ёш чўкинди қатламлар орасидан топилмоқда. Республиканинг шарқида олтин бошқа металларнинг рудалари орасидан топилмоқда ва олтин—кварц манбаларини ташкил этмоқда.

Олимлар ва геологлар тўплаган бу материаллар, — деди пировардида Н. Петровская, электрон микроскоплардан фойдаланиб жуда пухта ўрганилади.

(ТАСС мухбири).

МОСКВА.

ЯНГИ МУЗХОНАЛАР

Ўзбекистон пойтахтида яна бир янги иншоот шаҳарнинг шарқи-жанубий қисмида музхона қурила бошлади. Унда ўн минг тонна гўшт, ёғ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари сақлаш мумкин.

«Средазгипроторг» институти лойиҳалаштирган янги музхонанинг кўпгина ўзига хос хусусиятлари бор. У Ўрта Осиёда энг йирик музхона бўлади. Унга ортиқча хизматчи ходимларнинг кераги йўқ, чунки асосий юк ортиш-тушириш ишлари автоматлаштирилади. Лойиҳада муз ишлаб чиқариш технологиясининг мукаммал бўлиши кўзда тутилган.

Темир йўл составлари музхона ичига тўппа-тўғри кириб келаверади. Гўшт поезддан олиниб, уёғига осма йўлда ташилади, яъни илгаклар билан вагондан бевосита олиниб, камераларга ўтказилади. Йўлйўлакай, яна одам қўл урмаган ҳолда автомат тарозида тортиб кўрилади. Электр аравачалар ёғ ва бошқа моллар солинган яшикларни тепа қаватларга олиб чиқади. Белгиланган технология режимига аниқ риоя этишни автоматлар кузатиб туради. Марказий бошқариш пульти ёнида ўтирган навбатчи инженер барча йигирма бешта камерадаги аппаратлар қандай ишлаётганини била олади.

Тез орада янги музхона ёнида унинг яна бир шериги қад кўтаради. Бу музхона улкан бўлса ҳам, лекин биринчисидан кичикроқ. У бошқача вазифани бажаради — бир йўла қирқ миллион дона тухум асраб беради. Ҳаво ёрдами билан музлатишнинг оригинал системаси тухумни айнитмасдан сақлайди, бу эса, магазинларни бутун йил мобайнида тухум билан таъминлаб туришга имкон беради. (ЎзТАГ).

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ—ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИМИЗ

Пропагандистларга ёрдам

Жамият тараққиётининг ҳар бир даври ўз ғоявий байроғига эга. Бутун жаҳон бўйлаб социализм ва коммунизм мислсиз тантана қила ётган ҳозирги даврда ишчилар синфи ва коммунистик ҳамда ишчи партиялари энг илғор, энг буюк, энг революцион таълимот — марксизм-ленинизмнинг ҳамиша ғолиб байроғи остида инсоният тараққиёти тарихига ҳал этувчи таъсир кўрсатмоқдалар. Дарҳақиқат, инсоният тарихида жамият тараққиётини у ёки бу томонга буриб юбориш планини олға сурган жуда кўп назариялар яратилган. Лекин уларнинг бирортасининг ҳам қудрати, таъсир кучи ижтимоий тараққиётга марксизм-ленинизм таълимотидек таъсир этаолган эмас. Кенг халқ оммасининг туб манфаатларини тўғри ифода этган, уларни уюшган қудратли куч сифатида бирлаштира олган, барча эзилган ва эксплуатация азобида яшаб келган кишиларни курашнинг илмий программаси билан қуроллантириб, ижтимоий ҳаётни бутунлай ўзгартиришга илҳомлантирган бирдан-бир, ягона таълимот — Маркс, Энгельс, Ленин таълимотидир.

* * *

Владимир Ильич Ленин тузиб, вояга етказган Коммунистик партия ўзининг бутун фаолиятида марксизм-ленинизм байроғини зўр ифтихор ва садоқат билан баланд кўтариб келмоқда, жамият тараққиёти қонуниятларига асосланиб, ўз сиёсатини амалга оширмоқда. Коммунистик партия ўзининг жамиятга раҳбарлик қилишдаги кўпқиррали фаолиятида, революцион назариясиз революцион ҳаракат бўлиши мумкин эмас, илғор назарияга асосланадиган партиягина илғор курашчи ролини бажара олади, деган ленинча қоидага ҳамиша амал қилиб келмоқда.

Жамиятимизнинг раҳбар ва етакчи кучи бўлган Коммунистик партия турмуш олға сурган янги масалаларни ўз вақтида ўрганиб тўғри ҳал этмоқда. Революцион назарияни муайян даврнинг шароити, мамлакатнинг конкрет хусусиятлари тақозосида ижодий тадбиқ этаётир. Назарияни ривожлантиришда революцион практиканинг эришган ютуқларига таянмоқда. Партия эскирган формулалар ўзгарган вазиятга мувофиқ келмай қолган тақдирда улардан ўз вақтида дадиллик билан воз кечиб, уларни янги илмий қоидалар, янги хулосалар билан алмаштирмоқда. Коммунистик партиянинг чинакам революцион партия эканлиги, замонамизнинг ақл-идроки, шон-шарафи, виждони эканлиги худди ана шундадир.

Ҳаётбахш таълимот бўлган марксизм-ленинизм партия фаолиятининг компасидир. Бу компас партияга шароитни тўғри таҳлил қилиш, воқеаларнинг ички алоқасини тушуниб олиш, тарихий процесснинг умумий тенденциясини аниқлаб олиш ва шу асосда воқеаларнинг боришини олдиндан кўра билиш имконини беради. Партия ана шу асосда мамлакатимизда коммунизм қурилишининг энг муҳим проблемаларини ижодий ишлаб чиқди, коммунистик ижтимоий-иқтисодий формациянинг базисидан то устқурмасининг асосий элементларигача ҳар томонлама текшириб чиқди. Партия ўзининг XXII съездида қабул қилган Программасида коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришнинг конкрет йўллари экономикага раҳбарлик қилишнинг, меҳнатнинг коммунистик формаларини ривожлантиришнинг энг рационал методлари эканлигини, социалистик ишлаб чиқариш муносабатларидан коммунистик ишлаб чиқариш муносабатларига ўтиш йўлларини ҳам назарий жиҳатдан, ҳам практик жиҳатдан асослаб берди. Бу партиямиз назарий фаолиятининг катта ютуғи бўлиши билан бирга, ҳозирги замон ижтимоий-илмий фикрининг олий ютуғи ҳамдир.

Назария, сиёсат, программа ва ташкилий принциплар Коммунистик партиямиз фаолиятининг мустаҳкам асоси ҳисобланади. Назария билан практиканинг бирлиги марксизм-ленинизмнинг асосий хусусиятларидан бири. Партиямиз ўз фаолиятида ана шунга амал қилиб келмоқда. Партия доимо олға назар ташлайди ва шу асосда хўжалик ҳамда маданий қурилишнинг конкрет вазифаларини умумий перспектива, коммунизм ғалабаси учун курашнинг пировард мақсади билан боғлаб иш тутади. Маркса-ленинча назария эса ана шу мақсадни илмий жиҳатдан асослаб, тўғри йўлдан боришга йўлчи юлдуздек хизмат қилади. Амалий вазифаларни белгилашда ҳамма вақт мустаҳкам назарий базага асосланадиган партиямизнинг сиёсати мамлакатимиз бутун ҳаётининг асосини ташкил этади.

Марксизм-ленинизм социалистик жамиятга илмий асосда раҳбарлик қилиш принципларини аниқ, пухта белгилаб бермоқда. Бу принциплардан бири тарихнинг ҳақиқий ижодкори, яратувчиси бўлган халқ оммасига чуқур ишонч, сиёсий йўлни ана шу омма манфаатларини тўла ҳисобга олган ҳолда белгилай олишдадир. Зеро жамиятга илмий раҳбарлик қилиш учун ижтимоий тараққиёт қонуниятларини эгаллаб олишнинг ўзи кифоя қилмайди, омманинг чуқур ишончини ҳам қозонмоқ даркор. Коммунистик партия омма билан мустаҳкам алоқада жамиятга раҳбарлик қилишни ўзининг олий қонуни деб билади. Назария билан практиканинг уйғунлиги, партиянинг сиёсий йўлини тажриба синови асосида муттасил текшириб туриш — жамиятга илмий асосда раҳбарлик қилишнинг мезони ҳисобланади. Ана шу принципдан чекиниш чалкашликлар ва хатоликларга, субъективизмга олиб боради.

Марксизм-ленинизм Коммунистик партияга ижтимоий процессларга конкрет муносабатда бўлиш, вазиятни тўғри таҳлил қилиш, воқеалар занжирида асосий ҳалқани ажрата олиш ҳамда кучлардан ўрнида фойдалана билиш принципини тўғри ҳал этишга ёрдам бермоқда. Партиямиз конкрет воқеликни конкрет анализ қилиш асосида илмий сиёсат юритмоқда. Халқ тақдири учун асосий жавобгарлик партия зиммасидадир. Шунинг учун ҳам партиямиз жамиятга раҳбарлик қилишда энг аввало ҳамма меҳнаткашларнинг асл манфаатларини кўзлаб иш тутади, сиёсат юритади, совет жамиятини ривожлантиришга илмий асосда раҳбарлик қилади.

Партиямиз Марказий Комитети ўзининг ўтган йилги октябрь ва ноябрь Пленумларидан кейин катта ташкилотчилик ҳамда сиёсий ишларни амалга оширди. Қуйидан юқорига қадар партия, совет, касаба союз, комсомол органларини тузишнинг ленинча принциплари тикланди, саноат ташкилотлари билан қишлоқ ташкилотлари ўртасидаги бўлиниш тугатилди. Партия органларининг структураси КПСС Уставига мувофиқлаштирилиб олинди. Партия ташкилотларининг самарали ишлашлари учун ҳамма зарур шарт-шароитлар вужудга келтирилди. Бу борада КПСС Марказий Комитетининг шу йилги март Пленуми катта тарихий аҳамиятга эга бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми мамлакат экономикасини янада ривожлантириш, халқнинг турмуш даражасини юксалтириш манфаатлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янги поғонага кўтаришни тақозо этишини ҳисобга олиб, мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасидаги энг зарур чораларни илмий ва практик жиҳатдан ишлаб чиқди. Пленум мамлакат қишлоқ хўжалигининг аҳволини анализ қилиб, сўнгги йилларда қишлоқ хўжалиги ўзининг ўсиш суръатларини секинлаштириб қўйганлиги оқибатида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш планлари бажарилмай қолганлигининг сабабларини очиб ташлади.

Март Пленуми сўнгги йилларда раҳбарликдаги субъективизм натижасида социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг иқтисодий қонунлари, колхозчиларни ва совхозлар ишчиларини жамоат хўжалигини юксалтиришдан моддий манфаатдор қилиш, ижтимоий манфаатларни шахсий манфаатларга тўғри қўшиб олиб бориш принциплари бузилганлиги оқибатида қишлоқ хўжалиги орқада қолганлигини таъкидлади. Пленумнинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасидаги энг зарур чоралар тўғрисида қабул қилган қарори қишлоқ хўжалигини илмий асосда, илғор, прогрессив тажрибалар асосида ривожлантириш перспективасини белгилаб бердики, бу партиямиз илмий ва амалий фаолиятининг ажойиб намунасидир.

Дарҳақиқат, назария билан практиканинг бирлиги ғалабалар гаровидир. Март Пленуми қарорини амалга ошириш учун тобора авж олаётган умумхалқ курашининг дастлабки натижалари бунинг ёрқин мисолидир. Коммунистик партиямиз назарий ва практик фаолиятининг янги, ажойиб намунаси бўлган март Пленумининг ҳаётбахш қарорида олға сурилган улкан вазифаларни бажариш учун кураш мусобақаси Совет Ўзбекистонида ҳам тобора кенг қанот ёзмоқда.

Коммунизм қурилиши соҳасидаги ана шунга ўхшаш ҳар бир ютуқ айни вақтда назарияни ривожлантириш соҳасидаги ютуқ ҳамдир. Илғор назария — марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган Коммунистик партиямиз ўз фаолиятида назария билан практиканинг бирлигига асосланиб жамиятга раҳбарлик қилмоқда. Коммунистик партия жамият тараққиёти, ҳаёт тақозоси асосида марксизм-ленинизм хазинасини янги илмий хулосалар билан бойитмоқда, уни ривожлантирмоқда.

Мамлакатимизда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалаба қозонганлиги, совет жамияти бирлигининг мустаҳкамланганлиги натижасида Коммунистик партия совет халқининг умумхалқ партияси бўлиб қолди, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма томонларига ўзининг йўл кўрсатувчи таъсирини ҳарқачонгидан ҳам кенгайтирди. Коммунизм қурилиши кенг авж олиб кетган ҳозирги даврда партия марксча-ленинча таълимот асосида халққа олға томон ҳаракат қилишнинг, янги жамият тўла тантанаси учун курашнинг илмий жиҳатдан асосланган йўлларини кўрсатиб бермоқда, оммага буюк илҳомлантирувчи ғайрат бахш этмоқда, оммани улуғвор вазифаларни ҳал этиш сари комил ишонч билан бошлаб бормоқда. Бу коммунистик партиямизнинг раҳбарлик роли ва аҳамияти ошиб бораётганлигини кўрсатади. Бу Коммунистик партия халқ учун яшаётганлигидан, халққа хизмат қилишни ўз фаолиятининг асоси деб билаётганлигидан яққол гувоҳлик бериб турибди. Бу Коммунистик партия коммунизм халқнинг куч-ғайрати, иродаси, ақл-идроки билан қурилади, деган марксча-ленинча қоидага асосланаётганлигидан тўла далолат беради.

Марксизм-ленинизм Коммунистик партиямиз фаолиятининг назарий асосидир. Шунинг учун ҳам Коммунистик партия марксча-ленинча таълимотни муқаддас билиб, ҳамма вакт унинг софлиги учун курашади, уни ҳаёт тақозоси асосида янги қоидалар билан бойитиб боришни ўзининг бурчи деб билади. КПСС ва бошқа коммунистик ҳамда ишчи партияларнинг ҳаракат қўлланмаси, йўлчи юлдузи бўлган марксизм-ленинизм таълимотининг олижаноб идеалларига қарши курашни империалистик реакция асло бўшаштираётгани йўқ. Коммунизм ва социализмнинг бугун жаҳон бўйлаб эришаётган буюк зафари империалистик реакцияни талваса балосига гирифтор қилиб қўйганки, бу буржуа идеологияси кризисини тобора чуқурлаштирмоқда.

Империализмнинг асосий ғоявий-сиёсий қуроли антикоммунизмдир. Антикоммунизмнинг асосий мазмуни социализмга туҳмат қилишдан, коммунистик партиялар сиёсати ва мақсадини, марксча-ленинча таълимотни сохталаштиришдан иборатдир. Империалистик реакция сохта антикоммунизм шиори остида барча илғор, революцион нарсаларни таъқиб ва қувғин қилмоқда, меҳнаткашларнинг сафларини бўлиб юборишга, пролетариатнинг кураш иродасини бўшаштиришга зўр бериб интилмоқда.

Капитализмнинг умумий кризиси тобора чуқурлашаётган, буржуазиянинг идеаллари пучга чиқаётган ҳозирги даврда империалистик буржуазия марксизм-ленинизмга қарши «назарий система» яратишга мажбур бўлганлигининг асосий боиси меҳнаткашларга капитализмни яшовчан, халқчил система сифатида кўрсатишга интилишдадир. Лекин капитализм идеологлари ўз системалари қулаб, нураб бораётганлигини тан олишга мажбур бўлмоқдалар. Масалан, Америка журнали «Лайф» «...Биз ўзимизни ўрмонда йўлдан адашган кишидек ҳис қилмоқдамиз» деб ёзди. Англияда чиқадиган «Таймс» газетаси ҳам худди шунга ўхшаш фикрни такрорлаб, «биз йўлдан адашдик, энди нима қилиш керак» деб ёзди. Марксизм-ленинизмнинг ашаддий душманлари шу тариқа тарих олдида шармисор бўлганликларини тан олишга мажбур бўлмоқдалар.

Коммунистик партиямиз марксизм-ленинизм байроғини тобора баланд кўтармоқда, коммунизм душманларининг ҳар қандай туҳмат ва бўҳтонларига қақшатғич зарба бермоқда. Ишчилар синфининг, тинчликка, озодликка, тараққиётга интилаётган жуда кўпчилик инсониятнинг ҳаётий манфаатларини ифода қилаётган марксизм-ленинизм коммунистик жамиятнинг идеологиясини ифода этаётганлиги учун ғалаба қозонмоқда.

Коммунистик партиямиз ўзининг назарий пойдевори бўлган марксизм-ленинизмнинг улуғвор ғояларига ҳамиша содиқ бўлиб қолади. Чунки у коммунизм тантанаси сари олға боришимизда йўлчи юлдуздир.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

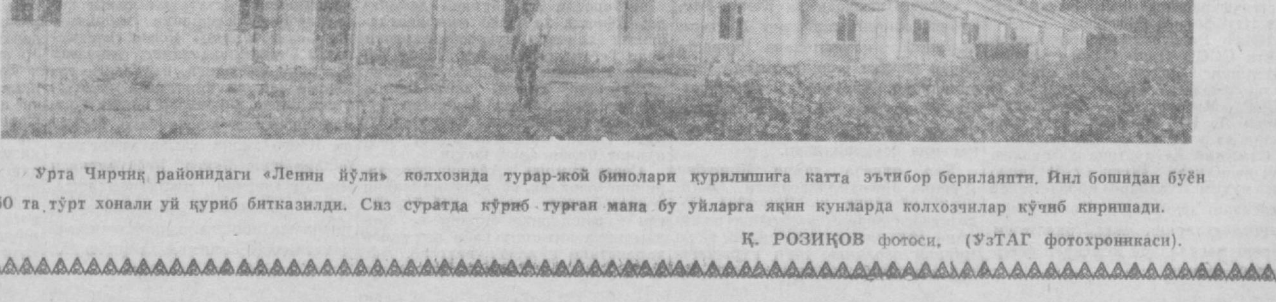

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида турар-жой бинолари қурилишига катта эътибор берилаяпти. Йил бошидан буён 50 та тўрт хонали уй қуриб битказилди. Сиз суратда кўриб турган мана бу уйларга яқин кунларда колхозчилар кўчиб киришади.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚОЗОҒИСТОН Совет Социалистик Республикаси ўзининг 45 йиллик тўйини нишонламоқда. Ана шу қисқа вақт мобайнида қозоқлар ўлкаси саноати ва қишлоқ хўжалиги ривожланган, халқининг турмуш ва маданий даражаси равнақ топган ўсиб бораётган республикага айланди.

● Қозоқлар қадимдан чорвачилик билан шуғулланиб келади. Қозоғистон мамлакатимизнинг йирик чорвадор ўлкаларидан бири ҳисобланади. Сиз чапдаги суратда Олмаота областидаги Узунбулоқ қўйчилик совхозининг яйловини кўриб турибсиз.

● Республика пойтахти — Олмаота замонавий маданий шаҳар. Унда тобора кўп уй-жой кварталлари қад кўтармоқда. Шаҳардаги Морис Торез номига қўйилган кўчанинг икки томонига қурилган мана бу уйлар ҳам фикримизнинг далили бўлаолади.

П. ФЕДОРОВ фотолари. (ТАСС фотохроникаси).

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ — РЕНТАБЕЛЛИК ОМИЛИ

А. АЙРУМОВ,
профессор, Тошкент Халқ хўжалиги институтининг хўжалик фаолияти анализи кафедрасининг мудири

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги бутун мамлакатимизнинг қишлоқ хўжалиги сингари КПСС Марказий Комитети март Пленумидан юзага келган янги шароитларда ривожланмоқда. Марказий Комитет Пленумида халқ хўжалиги сиёсатидаги ва унга раҳбарлик қилишдаги субъективизм қораланди, қишлоқ хўжалигидаги жиддий хато ва камчиликлар очиб ташланди ҳамда мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини муваффақиятли суратда яратишга қаратилган сиёсий ва хўжалик вазифаларини объектив равишда, илмий асосда ҳал этишга шароит яратилди.

Қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш юзасидан белгиланган тадбирлар орасида иқтисодий ишни яхшилаш, хўжалик ҳисоби принципларини жорий этиш ва унга қатъий риоя қилиш алоҳида ўрин тутади. Эндиликда хўжалик ишининг рентабеллилик даражасини оғишмай юксалтириш колхозларни янада мустаҳкамлашнинг туб масаласи, уларнинг фаолиятига баҳо беришнинг мезони бўлиб ҳисобланади.

«Колхоз ва совхозларнинг хўжалик фаолиятига объектив баҳо беришга рентабеллик даражаси асос қилиб олиниши лозим» дейилади КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми материалларида.

Рентабелли (фойдалилик) — қишлоқ хўжалиги корхоналари ишининг натижаларини акс эттирадиган энг муҳим иқтисодий кўрсаткичлардан биридир. Ўз сарф-харажатларини ўзининг даромади ҳисобига қоплайдиган, зарар кўрмасдангина эмас, балки камида планда кўзда тутилган фойдани ола биладиган хўжалик рентабелли хўжалик деб ҳисобланади. Хўжаликни рентабелли бошқаришнинг асосий мағзи ана шунда.

Тошкент областининг партия ва совет ташкилотлари иқтисодий ишни яхши йўлга қўйиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва колхозлар ишининг рентабеллигини ошириш борасида озмунча иш қилмаяптилар. Ҳозирги пайтда колхозларда ички хўжалик ҳисоби жорий этилмоқда, ҳисоб-китоб ишлари яхшиланмоқда, иқтисодий анализ жамоатчилик бюроси ташкил этилган, молиявий-хўжалик фаолиятига якун ясаш, колхозларда илғор тажрибани ўрганиш ҳамда жорий этиш ва бошқа шунга ўхшаган масалаларга бағишлаб мунтазам суратда иқтисодий конференциялар ўтказиб турилибди. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ошириш юзасидан бир мунча ижобий натижаларга эришилди, техника ва ғалла экинларидан олинаётган ялпи маҳсулот миқдори кўпаймоқда, чорва молларининг маҳсулдорлиги ошмоқда, буларнинг натижасида меҳнат унумдорлиги ва колхозларнинг рентабеллик даражаси юксалмоқда.

Йил сайин колхозларнинг бўлинмас фондлари кўпайяпти.

Колхозларнинг пул даромадлари мунтазам равишда кўпайиб бормоқда. Область колхозларининг пул даромадлари 1964 йилда 1963 йилдагига нисбатан 11.079 минг сўмга кўпайди ва шу йилнинг биринчи январида 176 миллион 370 минг сўмни ташкил этди. 1963 йилда колхозчиларнинг меҳнатига 75 миллион 247 минг сўм пул тўланган бўлса, ўтган йили 80 миллион 162 минг сўм пул тўланди.

Область қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида ҳам бирмунча ютуқлар қўлга киритилди. Масалан, 1962 йилда ҳар бир центнер пахтани етиштириш учун 5,59 киши-куни сарфланган бўлса, 1964 йилда 4,49 киши-куни сарфланди. Бултур областнинг кўпчилик хўжаликларида бир центнер пахта етиштириш учун 4 киши-куни сарфланди.

Меҳнат унумдорлигининг ошиши муносабати билан колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ ҳам сезиларли даражада ортди. Область колхозлари 1962 йилда ҳар бир меҳнат кунига ўрта ҳисобда 2 сўм 85 тийиндан ҳақ тўлаган бўлсалар, 1964 йилда 3 сўм 43 тийиндан ҳақ тўладилар.

Замон янги, янада юксакроқ талабларни қўймоқда. Меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари янада жадаллаши керак. Маълумки, областда меҳнат унумдорлигини ошиpолмаётган, бу муҳим иқтисодий кўрсаткич юзасидан берилган планларни бажаролмаётган колхозлар ҳали оз эмас. Бу хўжаликларда таннарх қимматга тушяпти, катта зиён кўриляпти, рентабеллик бўйича берилган планлар бажарилмаяпти.

Иқтисодий ишни ташкил қилишда, энг биринчи навбатда хўжалик ҳисобини жорий қилишда ҳали анчагина камчиликлар мавжуд. Ўтган йили колхоз ишлаб чиқариши тармоқларининг бир қисми паст рентабелли бўлди. Кўпчилик хўжаликлар гўшт, сут ва тухум етиштиришдан зиён кўрдилар. Уларда пахта етиштириш ҳам кам рентабелли бўлди. Масалан, Оққўрғон районидаги бир қатор колхозларда ҳар бир центнер пахтанинг таннархи 23 сўмдан тортиб 32-33 сўмгача бўлди. Бир хўжалик ўртасидаги таннарх билан иккинчи хўжалик ўртасидаги таннарх 10 сўмгача фарқ қилди. Ваҳоланки, бу хўжаликларнинг ҳаммаси деярлик бир хил об-ҳаво шароити ва бир хил ерга эгадир. Таннархни камайтиришга эришган колхозлар таннархни ошириб юборган колхозларга нисбатан пахтачиликдан катта даромад олдилар.

Оққўрғондаги «Коммунизм» колхозида ҳар бир центнер пахтани етиштириш учун 32 сўм 97 тийин сарфланган бўлса, Ленин номли колхозда 23 сўм 34 тийин сарфланди. Бунга меҳнат унумдорлигининг пастлиги ва ҳақ тўлашнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги сабабчи бўлди. Ленин номли колхозда бир центнер пахта етиштиришга 2,7 киши-куни сарфланган, етиштирилган ҳар бир центнер пахта учун меҳнатга 18,7 сўм ҳақ тўланган бўлса, «Коммунизм» колхозида бир центнер пахта етиштиришга 5,83 киши-куни сарфланди ва етиштирилган ҳар бир центнер пахта учун меҳнатга 25,1 сўм ҳақ тўланди.

Бу мисоллар шуни кўрсатиб турибдики, область қишлоқ хўжалигида бундан буён иқтисодий ишларни янада яхшилаш зарур. Меҳнат унумдорлигини ва хўжаликларнинг рентабеллик даражасини ошириш учун барча имкониятлар мавжуд. Колхозларда пахта етиштиришга сарфланаётган меҳнат ва пулнинг турли хўжаликларда турлича эканлигининг ўзи рентабелликни ошириш учун резервлар борлигидан далолат бериб турибди.

●

Айрим колхозлар ишини таҳлил қилиб кўриш шуни кўрсатдики, ҳали ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишда жиддий камчиликлар мавжуд. Бундай камчиликларга йўл қўйилаётган хўжаликларда иш нормалари бажарилмаяпти. Ҳосилдорлик паст, моддий пул маблағларининг сарф-харажати эса юқори бўляпти.

Маълумки, ҳар бир хўжалик ўзининг йиллик планида ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва етиштирилган маҳсулотдан фойдаланишнинг барча масалаларини қамраб оладиган бир қатор тадбирларни, жумладан, ердан, меҳнат ресурсларидан, техникадан фойдаланиш, ишлаб чиқариш технологиясини мукаммаллаштириш, экинлар ҳосилдорлигини ва чорва молларининг маҳсулдорлигини ошириш, меҳнатга ҳақ тўлашни яхшилаш, фойда кўриш сингари тадбирларни белгилайди. Ана шу фактор ва шарт-шароитларнинг ичида меҳнат унумдорлигининг оширилишини ва унинг ҳаётга татбиқ этилишини таъминлайдиган асосий, ҳал қилувчи шарт-шароитлар алоҳида ажралиб турмоғи лозим.

Партиямиз меҳнат унумдорлигини оғишмай юксалтириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда. Қишлоқ хўжалиги шароитида ишлаб чиқаришни интенсивлаш, экинлар ҳосилдорлигини ва чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш меҳнат унумдорлигини юксалтиришнинг энг йирик резерви бўлиб ҳисобланади. Областнинг илғор колхозлари, бригадалари, звенолари, фермалари кам меҳнат ва маблағ сарфлаган ҳолда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштиришга, чорвачилик маҳсулдорлигини оширишга муваффақ бўлмоқдалар.

Илғор хўжаликлар ихтисослаштириш, комплекс механизация, химиялаштириш, электрлаштириш, техника ва агрономия қоидаларига риоя қилиш, илғор тажрибаларни қўлланиш ва ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш йўли билан меҳнат унумдорлигини ҳам, рентабеллик даражасини ҳам тобора оширмоқдалар.

Маълумки, пахтачиликда йиғим-теримни комплекс механизациялаштириш энг асосий вазифа бўлиб ҳисобланади. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қишлоқ хўжалигидаги ишларни комплекс механизациялаштиришни тўла амалга ошириш учун қишлоқ хўжалигини моддий-техника билан таъминлашни кучайтиришга қаратилган амалий тадбирларни ишлаб чиқди. Қишлоқ хўжалигини техника билан таъминлаш яхшилангани сайин маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим омили ҳисобланган асосий ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишнинг аҳамияти ҳам ошаборади. Тошкент областининг колхозлари республикамизнинг бошқа областларидаги колхозлар сингари кейинги йилларда бу муҳим ишда бирмунча муваффақиятларга эришдилар. Масалан, 1962 йилда ҳар бир машина билан терилган пахта ўртача 35 тоннани ташкил этган бўлса, ўтган йили 43,2 тоннани ташкил этди.

Лекин областда техникадан қониқарсиз фойдаланаётган колхозлар ҳам оз эмас. Машина трактор паркини эксплуатация қилиш тўғрисидаги маълумотлар шуни кўрсатадики, тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг қувватидан етарли даражада тўла фойдаланилмаяпти. Масалан, 1964 йилда 15 от кучига эга бўлган ҳар бир тракторга ўртача 268 гектар майдонни шартли шудгорлаш тўғри келди. Ваҳоланки, 1963 йилда бу кўрсаткич бирмунча юқори бўлган эди.

Кўпгина жойларда техникани сақлаш яхши йўлга қўйилмаган. Бостирмаларнинг йўқлиги ва масъулиятсизлик натижасида техниканинг бир қисми усти очиқ жойларда сақланаяпти. Бу машиналарнинг барвақт ишдан чиқиб қолишига, уларнинг ремонтига қўшимча маблағлар сарфлашга сабаб бўлмоқда.

Колхозлар янги техниканинг имкониятларидан изчиллик билан фойдаланишлари, хўжаликнинг барча тармоқларида ишлаб чиқаришнинг прогрессив технологиясини қўлланиш асосида техникани юксак унум билан ишлатишлари керак. Техника билан қуролланишнинг ўсиб бораётган имкониятлари машина ва асбоб-ускуналарни уддабуронлик билан танлаш ва комплектлашни талаб этади. Хўжалик учун тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналарининг маркали состави тўғри танланса ишларнинг таннархи арзонлашади, механизациялаштирилган ишлар қулай агротехника муддатларида юқори сифатли қилиб бажарилади. Бундан ташқари пахтачиликда меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада оширилади ва маҳсулот таннархи арзонлаштирилади, шунингдек, хўжаликка кераксиз бўлган меҳнат қуроллари учун ортиқча капитал маблағлар сарфлашнинг олди олинади.

Меҳнат унумдорлигини оширишга халақит бераётган сабаблардан бири тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналарини иш билан тўла таъминлаш борасида техник жиҳатдан асосланган нормаларнинг йўқлигидир. Ишнинг илмий жиҳатдан асосланган прогрессив нормаларини ишлаб чиқиш ва қўлланиш ҳамда тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналарининг қувватидан фойдаланиш даражасини ошириш меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим омили бўлиб ҳисобланади.

Меҳнатга ҳақ тўлашни тўғри ташкил этиш унумдорликни оширишга кучли таъсир қилади. Партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми колхозчилар, қишлоқ хўжалигининг раҳбар ходимлари ва мутахассисларини бундан буён моддий ва маънавий жиҳатдан янада кўпроқ рағбатлантиришга диққатни жалб этди.

Область колхозларида колхозчиларнинг пул даромадлари йил сайин ошиб бормоқда. Колхозчиларнинг меҳнатга ҳақ тўлаш фонди 1964 йилда 80 миллион 162 минг сўмни ташкил этди. Бу 1963 йилдагига қараганда 4 миллион 915 минг сўм кўп демакдир. Лекин меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этишда ҳали ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Иш нормаларини ташкил этиш ва унга ҳақ белгилаш, меҳнатга қўшимча ҳақ тўлаш қониқарсиз аҳволда. Фикримизнинг далили учун қуйидаги мисолни келтирамиз: Орджоникидзе районидаги Киров номли, «Октябрь» колхозлари ва бошқа баъзи бир хўжаликларда меҳнатга тўланадиган қўшимча ҳақ умумий ҳақнинг атиги 1-4 процентини ташкил этади. Умуман область бўйича олганимизда эса бу рақам қарийб 11 процентни ташкил этади холос. Лекин бу соҳада яхши кўрсаткичларга эришаётган колхозлар ҳам йўқ эмас. Масалан, Бўка районидаги Ильич номли, «Партия XIX съезди» колхозларида қўшимча ҳақ 26 процентни ташкил этади.

Бир қатор колхозларда иқтисодий ишларни ташкил этишда камчиликларга йўл қўйилаётганлиги натижасида техникадан, меҳнат ресурсларидан ёмон фойдаланилаяпти, меҳнатга ҳақ тўлаш фонди ортиқча сарфланиб юборилияпти. Буларнинг ҳаммаси маҳсулот таннархининг қимматга тушишига олиб келяпти. Бундай хўжаликлар таннархни тобора арзонлаштириш ва фойда олишни кўпайтириш учун мунтазам суратда кураш олиб боришга етарли эътибор бермаётирлар. Натижада кенг миқёсда хўжалик қурилишларини бажариш, колхозчиларнинг турмуш фаровонлигини ошириш имкониятига эга бўлмаётирлар.

Областдаги айрим колхозларнинг рентабеллиги таҳлил қилиб кўрилди. Бу хусусда бир мисол келтирмоқчимиз. Бўка районидаги Ҳамза номли колхозда 1964 йилда пахта етиштиришга 1 миллион 191 минг сўм сарфланди. Етиштирилган пахта эса 1 миллион 542 минг сўмга сотилди. Соф даромад 351 минг сўм бўлди. Рентабеллик даражаси 29,5 процентни ташкил этди. Шу райондаги Ильич номли колхозда эса рентабеллик даражаси 42,6 процентни ташкил этди. Ҳамза номли колхозда пахта таннархи 28 сўм 66 тийинга тушган бўлса, Ильич номли колхозда 26 сўм 66 тийинга тушди.

Ильич номли колхоздаги юксак меҳнат унумдорлиги меҳнатга ҳақ тўлаш даражасини оширди. Бу хўжаликда ҳар бир киши-кунига 3 сўм 85 тийиндан пул тўланган бўлса, Ҳамза номли колхозда 3 сўм 41 тийиндан тўланди. Лекин Ильич номли колхознинг ижобий тажрибаси хўжалик кўрсаткичларини яхшилаш учун курашда намуна бўла олмайди. Областда шундай колхозлар борки, пахтанинг таннархини Ильич номли колхоздагига нисбатан анча арзонга туширмоқдалар. Масалан, Янгийўл районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида ўтган йили пахта таннархи 23 сўму 55 тийинга туширилди. Шундай экан, Областдаги барча колхозлар таннархни жуда арзонлаштираётган энг илғор хўжаликларга, бригадаларга тенглашишлари зарур.

Ҳар бир колхоз, бригада, звено, ферма, ҳар бир ишлаб чиқариш бўлинмаси меҳнат унумдорлигини ва рентабеллик даражасини янада оширишнинг жуда катта резервларига эгадир. Колхоз меҳнаткашларининг асосий вазифаси ана шу резервларни қидириб топиш ва ҳаётга тадбиқ этишдан иборат.

В. И. Ленин шуни таъкидлаган эдики, меҳнат унумдорлигини капитализмдагига нисбатан оширишга эришиш социализм ва коммунизм ғалабасининг ҳал қилувчи шартидир. Колхозларнинг энг асосий вазифаси ана шу ленинча кўрсатмаларни изчиллик билан бажариш, бутун ташкилотчилик ва сиёсий ишларни ана шу мақсадга бўйсундиришдан иборат.

ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ МЎЛ БЎЛСИН

ЕТТИ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Шаҳарликлар дастурхонига тонна-тонналаб сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари етказиб бераётган Калинин номли колхоз фермасида сут булоғи ҳам қайнаяпти. Ҳар куни эрта тонгда серқаймоқ сут ортган машина қишлоқ кўчаларидан ўтиб, Тошкент сут комбинатига елдек учади.

Колхознинг механизациялашган чорвачилик бригадасига ўз ишини севадиган, жонкуяр киши Николай Лушников бошчилик қилади. Бригада бошлиғи ветеринария бўйича махсус ўрта маълумотга эга. У 28 йилдан бери чорвачилик билан шуғулланиши туфайли анча бой тажриба тўплаган.

Николай Лушников бизни сутчилик фермасидаги ишлар билан батафсил таништирди. Фермада ҳозир 230 бош қорамол бор. Шундан 180 боши соғин сигирлардир. Улар зоотехника қоидаларига қатъий риоя қилинган ҳолда кенг, ёруғ ва озода хоналарда яхши парвариш қилинмоқда.

— Биз фермадаги ҳамма ишни моддий манфаатдорлик принципи асосида ташкил этганмиз, — дейди бригада бошлиғи. — Сут соғувчиларга сутнинг миқдорига қараб эмас, сермойлигига қараб ҳақ тўланади.

Ферманинг озуқа цехида беш киши ишлайди. Уларга 150 литр сут ҳисобидан бир меҳнат куни ёзилади. Шунга кўра озуқа цехидагилар комбинациялаштирилган озуқаларни ўз вақтида сифатли қилиб тайёрлашга алоҳида эътибор берадилар. Озуқа қанчалик тўйимли бўлса, соғиб олинадиган сут ҳам шунча баракали ва сермой бўлади. Шунга эришилса, озуқа тайёрловчиларга ҳам кўп ҳақ ёзилади.

Ишни ташкил этишда моддий манфаатдорлик принципига қатъий риоя қилиш меҳнат натижасини ҳам салмоқли қилаётир. Ҳозирдаёқ сут соғиб олиш бўйича етти йиллик план бажариб қўйилди. Энди бундан буён давлатга сотиладиган сут қўшимча мажбурият ҳисобига киради.

Ҳозир фермада кунига 2 минг литрга яқин сут соғиб олинмоқда. Шундан 1600 литрдан ортиғи давлатга сотилади. Умуман йил бошидан бери давлат колхоздан 325 минг литрдан зиёд сут харид қилди. Сут сотиш ярим йиллик плани 130 процент қилиб бажарилди.

Бундай қувончли ютуқларда ҳормай-толмай меҳнат қилаётган сут соғувчиларнинг хизмати каттадир. Ҳар бир сут соғувчига 15 бошдан 20 бошгача соғин сигир бириктириб қўйилган. Пландан ортиқча соғиб олинган сутнинг ярми сут соғувчиларга қўшимча ҳақ тариқасида берилади. Ҳозирча ана шу қўшимча ҳақнинг 25 проценти асосий ҳаққа қўшиб берилаётир. Йил охирида эса узил-кесил ҳисоб-китоб қилинади. Бу тадбир сут соғувчиларнинг меҳнатга бўлган қизиқишини борган сари оширмоқда. Ферманинг илғор сут соғувчиларидан Ленура Яяева, Ботир Отаметов, Шакар Пиримова, Мастура Исҳоқова, Лида Коверина кабилар кунлик ва ойлик топшириқларни муттасил ортиғи билан бажариб келмоқдалар. Уларнинг меҳнат муваффақияти ярим йиллик ҳисоб-китобда қўшимча ҳақ тариқасида олган пулларидан ҳам яққол кўриниб турибди. Масалан, қўшимча ҳақ тариқасида Б. Отаметов ва Л. Коверина 163 сўмдан, М. Исҳоқова 165 сўм, Ш. Пиримова 136 сўм пул олди. Умуман ярим йилликда пландан ташқари соғиб олинган 34,517 литр сут эвазига 23 сут соғувчига қўшимча ҳақ тариқасида 1200 сўм пул тўланди.

Бригада аъзолари ҳар бир литр сут олиш учун сарф бўладиган озуқа ва меҳнатни тежашга, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозир ҳар бир литр сутга 0.8 озуқа бирлиги сарфланмоқда. Бултур бир литр сут колхозга 14 тийинга тушган эди. Бу йилги мўлжал эса 12 тийин. Ҳар бир бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 2400 литрга етказиш кўзда тутилмоқда. Ўтган йилги якунда бу рақам 2160 литрни ташкил этган эди. Комплекс чорвачилик бригадасининг аъзолари ана шу аҳдларига яраша садоқат билан меҳнат қилмоқдалар.

Шу йилнинг ўтган ойларида эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва чорва йилини салмоқли якунлаш учун колхозда қишловга ҳам пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Колхозда 124 гектар бедапоя бор. Ҳозир бедадан 800 тонналик улкан ғарам қад кўтармоқда. 50 гектар ерда силосга мўлжаллаб ўстирилган маккажўхори ҳам яхши етилди. Шу кунларда 50-60 тоннадан силос бостирилмоқда. Силос бостиришни яқин кунларда тугатиш учун комбайнчилар ва шоферлар ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Беда ва силосга қўшимча равишда картошка палагидан ҳам дағал хашак тайёрлаб қўйилмоқда.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
Калинин райони.

Суратларда: (чапда) комплекс чорвачилик бригадасининг пешқадам механизатори ўртоқ Р. Икромов, (ўнгда) бригада далаларида етиштирилган маккажўхори кўкпояси ўриб олинаяпти.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

ҒАЙРАТЛИ КИШИЛАР

Янгийўл районидаги «Ленинград» колхозининг деҳқонлари августнинг ҳар бир кунидан унумли фойдаланиб, ҳосилга ҳосил қўшишни қизғин давом эттирмоқдалар. Пахтакорлар ўзларига бириктилган участкаларда зўр ғайрат кўрсатиб ишлашяпти. Ҳар туп ғўзада мўл ҳосил тўплаётир.

Буни ўртоқ Беркин Ёрқулов бошлиқ бригада аъзоларининг ишидан ҳам кўрса бўлади. Бу ерда чанқаган ғўзалар йўқ. Деҳқонлар пайкалларни бегона ўтдан тозаламоқдалар. Айниқса пахтаси машина билан териладиган майдонларга сифатли ишлов беряпти.

Механизатор Машраббой Сатторов ғўзани культивация қилишни давом эттиряпти. 30 центнерчи ўртоқ Алишер Омонқулов бошлиқ бригада аъзолари ҳам ҳосилга ҳосил қўшишда бошқаларга ўрнак кўрсатмоқдалар.

Т. ИКРОМОВ.

ЧОРВАДОРЛАР ЗАФАРИ

ОРЖОНИКИДЗЕ. «Қизил ту» колхозининг аъзолари КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошираборибб, ишлаб чиқаришда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритяптилар. Чорвадорлар ўзларига топширилган ишни сидқидиллик билан адо этишяпти. Шу сабабли ҳам кейинги ойларда колхозда сут тайёрлаш кескин равишда кўпайди. Чорвадорлар соғин сигирларни яхши парвариш қилишиб, кўплаб сут соғиб олмоқдалар. Улар пландаги 165 тонна ўрнига 167 тонна сут етиштиришиб, бу соҳадаги йиллик планларини муддатидан олдин бажардилар. Сут булоғини кўпайтиришда Т. Тўлаганова, Б. Жуматоева, З. Олтоева каби чорвадорлар айниқса бошқаларга ўрнак бўлиб ишламоқдалар.

В. ҚОДИРОВ.

● ● ●

ОҚҚЎРҒОН. Димитров номли колхозда сут кўпайиб боряпти. Соғувчиларнинг ҳалол меҳнат қилишлари натижасида ҳар куни шаҳарликларга 3 тоннадан ортиқ сут жўнатилиб турилмоқда. Коммунист Анастасия Швелёва, комсомол аъзоларидан Ан Сун Ай, Пак Татьяна, Ким Татьяна, Цой Нина, Тамара Поповалар ўзларига бириктилган сигирлардан кўплаб сут соғиб олишмоқда. Улар сут етиштириш юзасидан ўз зиммаларига олган йиллик мажбуриятларини муддатидан олдин бажариш учун астойдил ҳаракат қиляптилар.

Шу райондаги «Ленинобод» колхозининг ўртоқ У. Сафаров раҳбарлик қилаётган сутчилик фермасининг аъзолари ҳам шаҳарликларни хурсанд қилиб турибдилар. Улар кейинги ойларда 81 ўрнига 100 тоннадан ортиқроқ серқаймоқ сут сотдилар. Фермадаги 23 чорвадор ўз зиммасига юклатилган вазифани сидқидиллик билан бажараётганликлари сабабли ана шундай ютуқ қўлга киритиляпти. Чорвадорлар сут соғишни кучайтириш билан бир қаторда қишга ҳам пухта тайёргарлик кўришяпти.

Н. ТЎФОНОВ.
Ш. ХАЛИЛОВ,
С. АБДУЛЛАЖОНОВ.

Дунё воқеалари

ПЛАНЕТА ОВОЗИ

АФРИКА ЮРАГИГА ЎҚТАЛИНГАН ТЎППОНЧА

МОСКВА, 25 август. ТАСС обзорчиси **Николай Туркатенко** қуйидагиларни ёзади.

Жанубий Африка Республикаси—Жанубий Родезия—Португалиядан иборат ҳарбий иқтисодий блок тузиш йўлида актив тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисидаги маълумотлар кейинги вақтларда матбуотда тез-тез эълон қилинадиган бўлиб қолди. Марказий ва Жанубий Африкада мустамлакачилар ва ирқчилар ҳукмронлигини сақлаб қолишга қаратилган бундай блокни тузиш учун асосий шарт-шароит вужудга келтирилаётганлиги очиқ кўриниб турибди. Жанубий Африка Республикаси билан Жанубий Родезия ўртасида савдо битими тузилди. Жанубий Африка Республикаси Жанубий Родезияга қарз берди. Расмий равишда Англиянинг мустамлакаси бўлган Жанубий Родезия ҳукумати ҳақиқатда ҳозир Португалия билан дипломатик муносабатлар боғлаб, Лиссабонга ўз элчисини юбориб қўйди. Жанубий Африка Республикаси, Жанубий Родезия ва Португалия ўртасида кенг равишда ҳарбий ҳамкорлик ҳам қилинмоқда. Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, 1960 йилдаёқ Португалия билан ҳарбий ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим тузиб қўйган Жанубий Африка Республикаси Жанубий Родезияга милтиқ ва тўп-замбараклар етказиб бермоқда. Жанубий Родезия қуролли кучларининг нуқул оқ танли кишилардан иборат бўлган. Жанубий Африка Республикасининг мана шу қуроли билан, шунингдек бевосита Англиянинг ўзидан келтирилган қуроллар ва жанговар самолётлар билан қуролланган сара ҳарбий қисмлари Замбия чегарасида «Лонг Дрэг операцияси» деган ном остида икки ҳафталик маневр бошлаб юборди.

Расмий эълон қилинган хабарда айтилишича, маневр қатнашчилари «террорчиларнинг шайкалари» билан жанг қилиш тактикасини такомиллаштираётган эмишлар. Мустамлакачилар миллий озодлик ҳаракатининг қатнашчиларини одатда мана шундай ном билан — «террорчилар шайкаси» деб атайдилар. Бундан ташқари, бу ишнинг «ғайри расмий томони» ҳам бор. Мустамлакачиларнинг позицияси ҳали ҳам кучли бўлган ёш Замбия давлати чегараси ёнида бундай маневрлар ўтказилаётганлиги шу мамлакат ҳукуматини Родезиянинг мис конларига ёпишиб олган Англия-Америка-Жанубий Африка концернларига ва шу ерга кўчиб келган оқ танлиларга нисбатан «юмшоқроқ» сиёсат ўтказишга мажбур қилиш мақсадида Замбияни қўрқитиш учун ҳаракат қилинаётганлигини кўрсатиб турибди.

Ғарб матбуотида Жанубий Африка Республикаси, Жанубий Родезия ва Португалия тобора яккаланиб қолаётганлиги сабабли бу мамлакатлар бир-бирлари билан яқинлашиб, ҳарбий иқтисодий блок тузиш тайёргарлигини кўрмоқдалар, деган фикрлар ёзилмоқда. Дарҳақиқат, мазкур мамлакатларнинг реакцион ҳукмронлари ўтказаётган сиёсатни жаҳон жамоатчилиги тобора кўпроқ якдиллик билан қораламоқда. Бироқ, шу нарса ҳеч кимга сир эмаски, Англиядаги ёки Америкадаги барча катта концернларнинг Жанубий Африка Республикасида ва Жанубий Родезияда, Анголада ва Мозамбикда ўз филиаллари, корхоналари ёки банклари бор. Ғарбий Германия капитали ҳам шу мамлакатларга тобора кўпроқ кириб бормоқда.

Мазкур мамлакатлар экономикаси империалистик давлатларга қай даражада қарам бўлиб қолганлигини кўрсатмоқ учун шундай бир фактни айтиб ўтайлик: расмий маълумотларга қараганда, 1964 йилда Анголадан АҚШга 1,5 миллиард эскудолик хомашё ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олиб кетилди. Анголанинг хомашёсини ва қишлоқ хўжалик маҳсулотини сотиб олишда Голландия, Германия Федератив Республикаси ва Англия АҚШ кетидан бормоқда.

Ҳамма гап мана шунда. Планлаштирилаётган блок Анголада, Мозамбикда ва «Португал» Гвинеясида Португалиянинг ҳукмронлигини, шунингдек Жанубий Африка Республикасидаги ва Жанубий Родезиядаги ирқчилик режимларининг позициясини сақлаб ва имкони борича мустаҳкамлаб қолиш билангина чекланмай, шу билан бирга мазкур мамлакатларнинг бойликларидан ҳамда африкаликларнинг одатда зўрлаб ишлатиладиган текин меҳнатидан жуда катта фойда олаётган энг йирик концернларнинг манфаатларини ҳам ҳимоя қилиши лозим.

Шу сабабли, АҚШ, Англия, Германия Федератив Республикаси ва бошқа мамлакатлар Португалияни қурол-яроғлар билан бемалол таъминламоқдалар. Португалиянинг Африкадаги мустамлакалари хусусида Бирлашган Миллатлар Ташкилотида қабул қилинган резолюциялардан биронтасини ҳам Португалия гарчи намойишкорона бажармаётган бўлишига қарамай, уни Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳимоя қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам Жанубий Родезияни Жанубий Африка Республикасига ўхшатиб ва шу республика тарзида «мустақил давлат» деб эълон қилиш ниятида юрган Солсбери (яъни Жанубий Родезия) ҳукуматига нисбатан Англия, «ҳеч бир чора кўролмаётир». Жанубий Родезияни мустақил давлат деб эълон қилиш Африкадаги давлатлар билан жанжал бошланиб кетишига сабабчи бўлиш хавфи яққол кўриниб турмаганда эди, Солсбери ҳукумати Жанубий Родезияни алла қачон мустақил давлат деб эълон қилган бўлур эди. Жанубий Африка Республикаси — Жанубий Родезия — Португалия ҳарбий сиёсий блокини тузиш идеясига Вашингтон, Лондондаги ҳукмрон доиралар индамай розилик бермоқдалар. Бунга Бонндагилар ҳам қўшилмоқда. Бонндагилар Португалиядан айниқса ҳозир мамнун бўлиб турибдилар, чунки Германия Федератив Республикаси ўзининг чет мамлакатлардаги биринчи ҳарбий базасини Португалия территориясида қуришга муваффақ бўлди. Зотан, Португалия ҳам, Жанубий Африка Республикасидаги ва Жанубий Родезиядаги ирқчилар ҳам шу мамлакатлардаги чет эл капиталини ва империалистик давлатларнинг стратегия манфаатларини «мазкур африкаликлар» дан кўра яхшироқ сақлаб берадилар.

Агар Жанубий Африка Республикаси — Жанубий Родезия—Португалия блоки тузиш идеяси амалга ошириладиган бўлса, бу блок мустамлакачилар ва ирқчилар қўлида Африка юрагига ўқталинган тўппонча ролини ўйнайдиган блок бўлиб қолади. Бундай шароитда Африкадаги таниқли давлат арбоблари ва сиёсий арбобларининг, эски ва янги мустамлакачилар, ирқчиларнинг Африка халқларига қарши кирдикорларига нисбатан ҳамиша хушёр бўлиб туриш керак, деган чақириқлари тағин ҳам каттароқ аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда.

491 ҚУЗҒУН УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 25 август. (ТАСС). АҚШ авиацияси кеча Вьетнам Демократик Республикасига яна ҳужум қилди. Вьетнам информация агентлигининг хабарида айтилишича, Америка самолётлари Нинь-Бинь ва Тхань-Хоа вилоятларидаги алоқа йўлларини бомбардимон қилганлар. Шу ҳужумлар вақтида душманнинг бешта самолёти уриб туширилди. 1964 йилнинг 5 августидан бери уриб туширилган Америка самолётларининг ҳаммаси 491 тага етди.

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК БЎЛИШИ УЧУН

◆ **ҒАРБИЙ БЕРЛИН.** Тинчлик учун, миллий ва халқаро ҳамжиҳатлик учун кураш Ғарбий Берлин доимий иш комитети Американинг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатишни талаб қилувчи баёнотга имзо тўпламоқда. Жанубий Вьетнамнинг агрессиядан шикастланган аҳолисига ёрдам кўрсатиш учун ҳам маблағ тўпланмоқда.

◆ **ПАУЭРТО-РИКО.** АҚШ Пуэрто-Рико халқига мажбурий ҳарбий хизмат ўташ вазифасини зўрлаб юклаганлигига қарши студентлар ва ишчилар Агуадилья шаҳрида намойиш ўтказдилар. Намойиш қатнашчилари «Биз вьетнамдаги урушга қарши норозилик билдирамиз!», «Оилаларимизнинг аза тутиб юришини истамаймиз!» деган сўзлар ёзилган транспарантларни намойишга кўтариб чиқдилар.

◆ **НОРВЕГИЯ.** Норвегия социал-демократик ёшларининг пойтахт ташкилоти американикларнинг Вьетнамдаги урушини янада қоралади ва Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишларни дарҳол тўхтатишни талаб қилди. «Арбейдербладет» газетасида эълон қилинган баёнотда, бу ташкилот Америка қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетишни талаб қилмоқда.

◆ **ФРАНЦИЯ.** 26 минг ишчи ишлаб турган «Рено» автомобиль заводларида Вьетнамда тинчлик бўлиши талаб қилинган арзномага Франция Коммунистик партиясининг ташаббуси билан имзо тўпланмоқда. Заводдаги ҳар бир коммунист — 10—20 тадан карточка олди. Бу карточкаларга ишчилар имзо чекмоқдалар. Махсус ажратилган делегатлар дастлабки юзлаб имзолар чекилган карточкаларни Америка элчихонасига элтиб бердилар. «Рено» ишчилари Вьетнамга ёрдам фондига ҳам маблағ тўпламоқдалар. (ТАСС).

„ЖЕМИНАЙ-5" ПАРВОЗДА

НЬЮ-ЙОРК, 25 август. (ТАСС). «Жеминай-5» космик кемаси Москва вақти билан соат 16 дан 28 минут ўтганида ер атрофини 60 марта айланиб чиқди. Космик маркази учишни яна бир кун давом эттириш, яъни ер атрофини 77 марта айланиб чиқиш тўғрисида кема экипажига кўрсатма берди.

Космонавтлар ёнилғини тежаш тўғрисида яна бир марта огоҳлантирилди. Уларнинг ихтиёрида сал кам 45 қадоқ ёнилғи қолган. Юнайтед пресс Интернейшнл агентлигининг хабар беришича, бундан кейин эксперимент ўтказиш учун космонавтларга 44 қадоқ ёнилғи керак. Ёнилғи запаслари камайиб қолганлиги сабабли, космонавтлар нечки вақтларда эксперимент ўтказмайдилар.

Лекин шунга қарамай, бу учишнинг раҳбарлари барча системалар белгиланган саккиз кун мобайнида парвозни давом эттириш учун имкон берадиган даражада кўнгилдагидек ишлаб турибди, дедилар.

ҚЎҒИРЧОҚ ҲУКУМАТ АРМИЯСИДАН ҚОЧИБ КЕТМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 25 август. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги «Озодлик» информация агентлигига асосланиб, хабар беради: кейинги вақтда Жанубий Вьетнамнинг марказий қисмидаги қўғирчоқ ҳукумат армияси солдатларидан бир мингдан кўпроқ киши халқ томонига ўтди. Шундай қилиб йил бошидан буён халқ томонига ўтган Жанубий Вьетнам армияси солдатларининг умумий сони 14.582 кишига етди.

ҚОТИЛЛАРНИНГ ТАЛАФОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 25 август. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс Агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: сўнгги ҳафтада Жанубий Вьетнамда бўлган уруш ҳаракатлари вақтида американиклардан 59 киши ўлдирилди ва 76 киши ярадор қилинди.

• • •

Гвинея Республикаси. Бу ердаги Дитин посёлкасида Совет Иттифоқи ёрдами билан мамлакатда биринчи чорвачилик фермаси ташкил қилинди. Бу ерга СССРдан қишлоқ хўжалик машиналари ва йирик шохли қорамоллар келтирилди. Суратда: тажриба фермасида.

О. КНЯЗЕВ фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

• • •

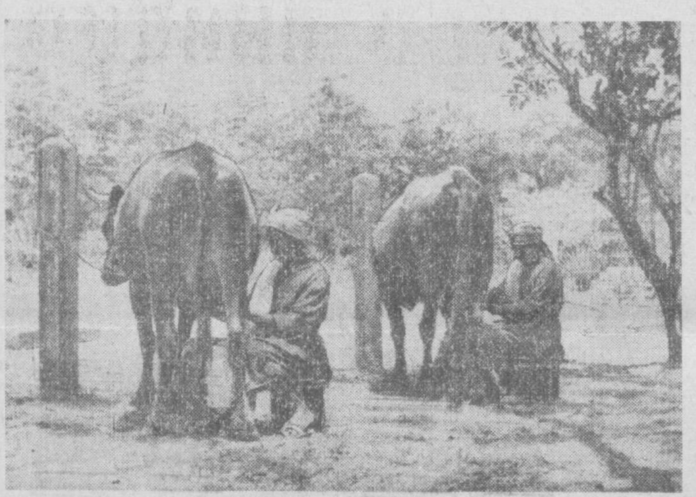

БУРЖУА СПОРТИНИНГ ҚИЁФАСИ

ФРЕДДИ МИЛЛСНИНГ СЎНГГИ ЖАНГИ

Профессионал боксчилар ўртасида собиқ жаҳон чемпиони инглиз Фредди Миллснинг жасади Лондондаги ўз квартирасидан топилди. Мурданинг ёнбошида револвер ҳам ётарди. Экспертиза боксчи ўз-ўзини ўлдирган деган хулосага келди.

Хўш, ўз-ўзини ўлдиришга уни нима мажбур этди? Капитали унчалик кўп бўлмаса ҳам Миллс рингни ташлаб кетди. Бу капитални ўз шериги билан «Шоу-мэн» номли тунги клубга сарфлади. Аввалига Миллснинг иши яхши борди. Кўпгина профессионал боксчилар кечқурунлари унинг ресторанига келиб туришди. Кейин эса, Фредди ишбилармон бир киши билан айтишиб қолди. Шундан кейин, ресторанга келиб турувчи клиентлар сони камаяверди. Миллс, дастлаб, буни билмади. Бора-бора сезиб қолди-ю, лекин вақт ўтган эди. «Шоу-мэн»нинг хонавайрон бўлиши аниқ бўлиб қолди. Собиқ боксчи ишни йўлга солиб юбориш мақсадида ҳамкасабаларидан пул қарз олишга уриниб кўрди. Аммо уларнинг кўпчилиги ўзи сингари ночорлашиб қолган эди. Ана шунда Миллс энг осон йўлни топди...

Боксчини дафн этишда Англия профессионал ассоциацияси секретари Тедди Уотхем шундай деди: Бизнинг Фредди рингдан кетиб ҳаёт билан курашга киришди. Бу жангда у мағлубиятга учради...»

ЖАРЛИК ЁҚАСИДА РЕКОРД

Франция спортчиси Анри Рехати янги жаҳон рекорди ўрнатди. Қанақа рекорд денг! Икки тоғ оралиғидаги 1600 метр жойга арқон тортилди. Арқон 240 метр жарлик устига ўрнатилди. Анри Рехати арқон устидан мувозанатни сақлаб юриб ўтди. Аввалги рекорд Руди Оманковский деган шахсга қарашли эди. У кўл устидан 1200 метр узунликдаги арқондан юриб ўтган эди. Анри Рехати янги рекорд ўрнатгандан кейин, шундай деди: агар мен йиқилиб тушганимда, дафн этиш учун жасадимни йиғиш ҳам қийин бўларди. Аммо, шундай хавфга қарамай, яқин орада натижамни 2000 метрга етказмоқчиман. Биринчидан, ҳар қандай спорт ўз йўлига хавфли. Иккинчидан, қизиқарли ва қалтис спорт ҳаваскорлари менинг спортим учун яхшигина пул тўлайдилар. (АПН).

ОЗОДАЛИК ВА САЛОМАТЛИК ОЙЛИГИ

КАСАЛЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИНГ

Иссиқ ёз кунларида ошқозон касалликлари — қорин тифи, паратиф, дизентерия ва шунга ўхшаган касалликлар анча осон ва кенг тарқалади. Ана шу касалликларнинг олдини олиш, уларга қарши самарали кураш олиб бориш учун, аввало уларнинг пайдо бўлиш белгилари, тарқалиш йўллари, хусусиятларини яхши билиш талаб қилинади.

Одатда ошқозон касалликларининг тарқалишига шу касалликлар билан оғриган бемор сабабчи бўлади. Қорин тифи ва дизентерия билан оғриган бемор орқали атрофга жуда кўп микроб тарқалади. Соғаётган кишилар эса ўзларидан бактерия чиқарадилар. Шу микроб ва бактериялар юқоридаги касалликларнинг пайдо бўлиши ва тарқалишида асосий манба ҳисобланади.

Касаллик белгилари кўриниши билан беморлар дарҳол врачга мурожаат қилишлари зарур. Дизентериянинг енгил ва хроник шакллари билан оғриган кишилар эса кўпинча ўз вақтида бундай қилмайдилар, касаллик шунчаки осон ўтиб кетади деб бепарво юраверадилар. Бунинг натижасида уларнинг ўзлари ҳам, атрофидаги кишилар ҳам зарар кўради.

Юқумли микроб ва бактериялар бемор яқинидаги кишиларга юқади, идиш-товоқ, озиқ-овқат маҳсулотлари, сувга ва ерга тушиб, сон жиҳатидан кўпайиб кетади. Бу микроблар узоқ вақтгача ташқи муҳитда яшайди. Масалан, сувда улар бир-икки ойгача, сабзавот ва меваларда эса бир неча ҳафтагача тирик қолиши ва кўпайиши мумкин. Беморнинг кийимида эса бундай микроблар ҳатто уч ойгача яшайди.

Ошқозон касалликлари билан оғриган бемор ўз атрофидаги кишиларга ҳам юқтиради. Юқумли касалликлар, шунингдек бемор ишлатган буюм, унинг уйи, идиш-товоғи орқали ҳам юқиши мумкин.

Юқумли ошқозон касалликларнинг тарқалишида пашшалар ҳам сабабчи бўлади. Чунки, улар танаси ва оёқларидаги кўзга кўринмас жуда кўп тукларда хилма-хил касалликларнинг микроб ва бактериялари илашиб юради. Ана шу микроблар киши ошқозонига тушиб, касаллик туғдиради.

Аҳоли яшайдиган территориянинг санитария ҳолати кўнгилдагидек бўлмаса, уй ва кўчалар тоза ва озода тутилмаса мазкур касалликларнинг тарқалиши жуда тез ва осон бўлади.

Касалликнинг тарқалишида ифлосланиб қолган сув манбалари — қудуқлар, ариқлар, анҳорлар, ҳовузлар ҳам катта роль ўйнайди. Шундай жойларда кир, идиш-товоқ ювилмаслиги лозим.

Бемор ҳам, унинг атрофидаги кишилар ҳам доимо тоза ва озода бўлишлари лозим. Бунда, аввало қўлни тез-тез ювиб туришга аҳамият бериш керак.

Қадимда кишилар дизентерияни ифлос қўл касаллиги деб бежиз айтишмаган. Шунингдек, озиқ-овқат корхоналари, умумий овқатланиш муассасаларида ишловчи ходимлар, ошпазлар, официантлар, озиқ-овқат магазинларининг сотувчилари ҳам бунга алоҳида аҳамият беришлари зарур.

Юқумли касалликлар вужудга келган тақдирда бемор ҳолни қўйилиши лозим ва дарҳол врачга мурожаат қилиш зарур. Бундай беморлар одатда фақат даволаш муассасаларида, касалхоналарда тез ва самарали шифоланади.

Ҳар бир киши ошқозони бузилиши биланоқ дарҳол врачга хабар қилиши ёки унинг атрофидагилар бундан огоҳ бўлишлари керак. Бемор касалхонага қанча тез ётқизилса касаллик тарқалиш хавфи шунча тез йўқолади.

Медицина муассасалари ходимлари касаллик тарқалган вақтда бемор уйини дизенфекциядан ўтказишлари, шунингдек ошхона, ресторан, магазин, болалар боғча ва яслиларини мунтазам равишда текшириб туришлари, бу муассасаларнинг санитария-гигиена қоидаларига риоя қилишини таъминлашлари зарур.

Юқумли касалликларга қарши курашнинг бирдан-бир тўғри йўли — санитария ва гигиена қоидаларига риоя қилиш, тоза ва озода бўлиш, хонадонларни саранжом-саришта қилишдир. Уйда тўпланиб қолган ахлатлар дарҳол кўчадаги махсус яшикка тўкилиши, ахлат яшиклари тез-тез тозаланиб турилиши даркор. Кир ўралари, ахлат яшиклари қопқоқлар билан ёпиб қўйилган бўлиши ва улар тез-тез тозалаб турилиши керак. Бундай жойларга деярли ҳар куни хлорли оҳак сепиб турилиши лозим.

Оммавий тадбирлар ўз вақтида ўтказиб турилиши сабабли юқумли касалликларнинг олдини олиш учун қулай имкониятлар бор. Бунда аҳоли соғлиқни сақлаш органларига ҳартарафлама кўмаклашиши лозим. Юқумли касалликларни тарқатувчи пашшаларни қириш, сув манбаларини ифлосликдан сақлаш, шахсий гигиена қоидаларига доимо риоя қилиш каби тадбирлар бунда яхши самара беради.

Ҳозирги вақтда бизда қорин тифи ва дизентерияга қарши кураш ҳамда уларнинг олдини олишда ёппасига эмлаш кенг қўлланилмоқда. Одатда эмланган кишида шу касалликларга қарши иммунитет ҳосил бўлади.

Соғлиқни сақлаш, шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш, ва канализация ишини яхшилаш мақсадлари учун жуда катта маблағлар ажратилмоқда. Аҳоли фаровонлигининг ўсаётганлиги, совет медицина фанининг ажойиб ютуқлари яқин келажакда юқумли касалликларни тўла ва узил-кесил йўқотиш имконини беради.

З. МУҲАМЕДОВ,

Область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

СЎЗ БОШҚА-Ю, ИШ БОШҚА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Озодалик ва саломатлик ойлиги»ни ўтказиш ҳақидаги қарори эълон қилинганига ҳам бир ҳафтадан ортиқ вақт ўтди. Бу ойликни асосий шиор қилиб олган маҳаллаларда, саноат корхоналарида ва умумий овқатланиш муассасаларида жамоатчилик бир ёқадан бош чиқариб, ишни намунали ташкил этмоқда. Тўғрида, ахир ўзинг ишлаб турган муассаса, ўзинг яшаб турган маҳалла ёки кўча соя-салқин ва озода бўлиб турса кимнинг фойдаси. Бу ерга келган ҳар бир кишининг табиати доим равшан, меҳнати эса унумли бўлади.

Энди мана бу расмга бир назар ташланг. Наҳотки, Чилонзор район ижроия комитети биносининг рўбарўси шунчалик ифлос бўлса. Бу райондаги раҳбар ўртоқлар вақти-вақти билан жойларга бориб «Озодалик—саломатлик гарови» ҳақида лекциялар ҳам ўқиб туришади. Лекин ўзлари ишлаб турган идора рўбарўсида тўпланиб ётган ахлат олдидан тескари қараб ўтишади. Биз бу районнинг фалон кўчаси ундай, пистон кўчаси бундай деб таърифлаб ўтирмай қўяқолайлик. Биргина 8-«Б» сектори орқасидаги майдонни кўз олдингизга келтириб кўринг-а. Шу атрофдаги хонадонлардан чиққан ахлатлар йиғилиб тепа ҳосил қилган. Шунга қарамай, бу ерни тозалаш на жамоатчиликнинг, на район раҳбарларининг хаёлига келмайди.

Саломатлик ойлиги афтидан бу район раҳбарларига алоқаси йўққа ўхшайди.

А. ҲОЛИҚОВ чизган расм.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

27 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Москвадаги Лувр** виставкаси (болалар учун), 18.50 — **Реклама ва эълонлар**, 18.55 — **Ҳар кимнинг бурчи** (ҳужжатли фильм), 19.15 — **Экран янгиликлари**, 20.05 — **Оталар конференцияси изидан** (ота-оналар учун).

20.30 — **Эртага экранда.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.55 — **Олимлар телестудия меҳмони**, 21.15 — **Поэзия кечаси** (Ўзбекистон ёш ёзувчилар конференцияси олдидан), 21.35 — **Еркин ҳаёт** тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.30 — **Ажойиб ўсимликлар, Шурик бобосиникида** (болалар учун диафильмлар), 19.55 — **Тошкент янгиликлари**, 20.05 — **Оммабоп классик куйлар.**

Рус тилида: 20.35 — **Менинг магниткам** (ҳужжатли фильм), 20.55 — **Тошкент янгиликлари**, 21.05 — **Инсон, сен учун** (телеэшиттириш), 21.25 — **Қордаги излар** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VIII да **Гули сиёҳ**, 28/VIII да **Ешликда берган кўнгил**, Ҳамза номли театрнинг ёзги бииосида — 28/VIII да **Угил уйлантириш.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — НАВОИЙ номли, «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 ярим да).

Бир марта картошка, икки марта картошка — «УЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ракеталар отилмасин — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ва 3 да).

Цирк майдонига йўл — (кеч соат 8.20 минутда), **Симладаги севги** (кеч соат 9.50 минутда) — НАВОИЙ номли.

Валера — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 2 да).

Хайр, Ненец! — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 10 ва 11 ярим да).

Еввойи оққушлар — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — «ФЕСТИВАЛЬ», НАВОИЙ номли.

Ракеталар отилмасин — КАФАНОВ номли.

Чангда қолган гул — «ВАТАН», **Валера** — «1 МАЙ».

Воқеа йўлдан бошланди — «УДАРНИК».

Зигмунд Колосовский — ТЕЛЬМАН номли.

Тоғ қонуни — ПУШКИН номли.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

27, 28, 29 августда

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ**

концертлари

Солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Жуманиёз Собиров, Шариф Султонов, Отабой Ҳасанов, Раъно Жуманиёзова, Отаназар Абдалниёзов, Ражаб Исмоилов** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 ярымда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА

27, 28 августда

катта аския кечалари

Машҳур аскиячилардан **Турсун бува Аминов, Абдулхай Қозоқов, Ғойиб ака Тошматов, Насриддин ака Мирзааҳмедов, Обил ака, Мамарозиқ ака** қатнашади.

Кечада **Муҳаббат Шамаева, Илья Маллаев, Уткир Тоҳиров, Ортиқ Ҳакимов** ва бошқалар иштирок этади.

Кеча соат 8 ярымда бошланади. Касса кундуз соат 2 дан очилади.

«ЧИЛОНЗОР» САВДО МАРКАЗИ

1 сентябрдан 20 сентябргача

Эркаклар костюми сотиш виставкасини

ТАШКИЛ ҚИЛАДИ.

Бу костюмларни Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмаси ишлаб чиқарган.

Редактор **А. ИСМОИЛОВ.**

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02295. Индекс 64969. Нашр. № 1834.